

Tatjana Borbaš, Marina Mikšić

POLJOPRIVREDNE MARKETINŠKE ZADRUGE

Hrvatski zavod za
poljoprivrednu savjetodavnu službu

Zagreb, kolovoza 2003.

Izdavač: Hrvatski zavod za poljoprivrednu savjetodavnu službu
Andrije Kačića Miošića 9/III, 10 000 Zagreb
Telefon: 385 - (0)1 - 48 82 700
Fax: 385 - (0)1 - 48 82 701
e-mail: hzpss@hzpss.hr
<http://www.hzpss.hr/>

Glavni urednik: dr. Ivan Katalinić

Uredništvo: Tatjana Borbaš, dipl. inž., Marina Mikšić, dipl. inž.

Tehnički urednik: Juraj Mihanović, dipl. inž.

Recenzent: Prof. dr. Ante Kolega

Tisak: FiLeDaTa

Lektor: Ivan Martinčić, prof.

Tiskano u 1000 primjeraka

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i sveučilišna knjižnica - Zagreb

UDK 334. 732: 631> (497, 5) (035)
631: 334, 732> (497, 5) (035)

BORBAŠ, Tatjana

Poljoprivredne marketinške zadruge /
Tatjana Borbaš, Marina Mikšić. - Zagreb :
Hrvatski zavod za poljoprivrednu savjetodavnu
službu, 2003.

ISBN 953 – 6763 – 05 - 02

1. Mikšić, Marina

I. Poljoprivredne zadruge – Hrvatska –
430828053

SADRŽAJ

UVOD	7
1. ŠTO JE ZADRUGA?	8
2. KRATKA POVIJEST ZADRUGARSTVA	8
2.1. Vrste zadruga:	8
2.2. Načela zadrugarstva	9
3. POLJOPRIVREDNO ZADRUGARSTVO.....	10
4. ZADRUGARSTVO U HRVATSKOJ	11
5. ZAŠTO ZADRUGA - PRIMJER DANSKE	13
5.1. Osnovna načela danskih zadruga	14
5.2. Prava i obveze zadrugara	15
5.3. Statut i pravilnik zadruge	16
6. PREPORUKE ZA OSNIVANJE MARKETINŠKIH ZADRUGA U REPUBLICI HRVATSKOJ	19
6.1. Sažetak: Zašto osnovati marketinšku zadrugu	23
7. ZAKONSKA REGULATIVA ZA OSNIVANJE ZADRUGA U HRVATSKOJ	23
8. PRILOZI.....	29
1. Primjer statuta danske poljoprivredne zadruge za prodaju voća i povrća	31
2. Program razvoja proizvodnog zadrugarstva kroz potpore zadrugama	355
3. Zakon o zadrugama.....	443
4. Zakon o izmjeni zakona o zadrugama.....	52
5. Zakon o izmjenama i dopunama zakona o zadrugama	53
6. Pravilnik o ustroju i načinu vođenja imenika zadrugara	64
7. Primjer poslovnog plana marketinške zadruge	66
8. Pravila zadruge "Gospodarsko društvo kao zadruga u Podgajcima podravskim", 1912. godine	73
ADRESE ZA KONTAKTE I INFORMACIJE.....	79

PREDGOVOR

Objavljivanje stručnih publikacija Hrvatski je zavod za poljoprivrednu savjetodavnu službu još 1997. godine započeo u sklopu biblioteke *“Poljoprivredni savjetnik”*, osnovane u suradnji s Ministarstvom poljoprivrede i šumarstva i Hrvatskim zadružnim savezom.

Jedno od prvih zapaženih izdanja ove stručno-popularne biblioteke bilo je drugo, dopunjeno izdanje *“Zadružnog priručnika”*, publikacije koju su svi čimbenici razvitka poljoprivrede i subjekti u poljoprivrednoj djelatnosti prepoznali kao putokaz na putu razvitka modernih, tržišno i marketinški orijentiranih zadruga, poslovanje kojih se temelji na osnovnim zadružnim načelima, važećim u čitavom svijetu.

Zadrugarstvo ima dugu tradiciju u Hrvatskoj, staru više od stotinu godina, tijekom kojih je prolazilo različite faze u razvoju, što je ostavilo dubokog traga u današnjem životu malobrojnih zadruga, koje su zadržale svoj izvorni pristup organiziranja i poslovanja zadrugara. Kada je riječ o poljoprivrednim zadrugama, ti su tragovi duboki i opterećeni bremenom nekadašnjeg sustava.

Tržišno gospodarstvo poljoprivredi postavlja sve veće i teže izazove, koje pojedinci ne mogu pratiti te osjećaju potrebu tješnje poslovne povezanosti radi proizvodnje i prodaje kvalitetnih proizvoda za tržište. Zadrugarstvo, poglavito u poljoprivrednom sektoru, polako doživljava novu renesansu. Na tom putu poljoprivrednici se okreću načelima tržišnog poslovanja u razvijenim zemljama svijeta i organiziraju se u moderne marketinške zadruge, kojima glavni cilj jest prodaja poljoprivrednih proizvoda na tržištu i ostvarenje što je moguće više cijene.

Koji su ciljevi i kako posluju članovi zadruga u razvijenim zemljama staroga kontinenta, u članicama Europske unije, pokušali smo prikazati u

ovom priručniku, koji je, nadamo se, kvalitetna dopuna nezamjenjivom “Zadružnom priručniku”, “Seljaku i zadruzi” itd.

Kao jedan od dijelova projekta HZPSS-a “Marketing voća i povrća”, ovaj je priručnik nastao na inicijativu stručnjaka Danske poljoprivredne savjetodavne službe (The Danish Agricultural Advisory centre - DAAC), koji djelatnicima u Odjelu za agroekonomiku HZPSS pružaju stručnu i tehničku pomoć u realizaciji projekta, i to, prije svih, gospodin Kjeld Vodder Nielsen. Bez njihove pomoći i bez sredstava projekta Svjetske banke, realizacija ovog projekta ne bi bila moguća. Stoga, posebna zahvalnost pripada stručnim konzultantima DAAC-a i voditelju projekta Svjetske banke, koji su prepoznali cilj i svrhu ovog, za HZPSS i njegovu djelatnost, vrlo važnog projekta.

*Tatjana Borbaš
Marina Mikšić*

UVOD

Republika Hrvatska prolazi kroz tranzicijsko razdoblje odnosno promjenu s centraliziranoga gospodarskog sustava na tržišno orijentirano gospodarstvo. Takva gospodarska i ekonomska situacija otežava uvjete u kojima žive i posluju poljoprivredni proizvođači. U centraliziranom sustavu proizvodnje, za koji su najekstremniji primjeri bivši SSSR i zemlje istočne Europe, poljoprivrednici su dobivali upute da se bave tovom, proizvodnjom žitarica ili krumpira, bez obzira na tržišnu potražnju. Štoviše, nisu se morali brinuti ni o prodaji jer je konačnog kupca ili prerađivača proizvoda, kao i način prijevoza, određivala država. Nakon propasti takvih sustava poljoprivrednici su morali mijenjati način i vrstu proizvodnje u skladu sa zahtjevima tržišta. Poljoprivrednici su se odjednom našli u situaciji da moraju donositi samostalne odluke o tome što, kada i kako proizvoditi, kome i kako prodati.

U posebno teškom položaju našla su se mala poljoprivredna gospodarstva, koja, s obzirom na visinu proizvodnje i njezine troškove, ne mogu ravnopravno sudjelovati na tržištu poljoprivrednih proizvoda i cijenom konkurirati velikim proizvođačima. Njihova je proizvodnja količinski preniska da bi je mogli samostalno ponuditi na tržištu, troškovi proizvodnje visoki su, a konačna cijena proizvoda nije konkurentna cijenama velikih proizvođača i cijenama uvoznih proizvoda. Obiteljska poljoprivredna gospodarstva također nemaju odgovarajuća sredstva za proizvodnju (oprema, skladišta, silosi, hladnjače, prerađivački kapaciteti i sl.) koja su pojedinom poljoprivredniku preskupa za nabavu ili izgradnju.

Jedan od načina za rješavanje tih problema mogao bi biti povećanje proizvodnje, ali to nije jednostavno realizirati u uvjetima nedostatka novčanih sredstava za povećanje i modernizaciju proizvodnih kapaciteta, nesigurnosti tržišta te nemogućnosti uske specijalizacije u proizvodnji.

Drugi način za rješavanje tih problema jest udruživanje poljoprivrednika iste ili slične vrste proizvodnje u zadrugu te ponuda proizvoda na tržištu kroz instituciju zadruge. Na taj način poljoprivredni proizvođači mogu ponuditi veću količinu proizvoda; smanjiti troškove distribucije svojih proizvoda do krajnjih potrošača, a samim tim i cijenu te tako povećati i konkurentnost svojih proizvoda, te zajednički ulagati i nabavljati potrebna sredstva i opremu za proizvodnju. Također se mogu potpuno posvetiti radu na svom gospodarstvu te tako poboljšati kvalitetu proizvoda i prinose.

1. ŠTO JE ZADRUGA?

Zadruga je oblik zajedničkoga rada dobrovoljno udruženih ljudi na nekom poslu zbog zajedničkog interesa, prema nekim unaprijed utvrđenim načelima i pravilima ponašanja i poslovanja¹

Zadruge se temelje na vrijednostima uzajamne pomoći, odgovornosti, demokratičnosti, jednakosti, pravednosti i solidarnosti.

2. KRATKA POVIJEST ZADRUGARSTVA

Počeci zadrugarstva sežu u daleku prošlost i mogu se tražiti u vremenu kada je porodica postala prvi oblik zajedničkog gospodarstva i zajedničkog života, tj. kućna zadruga. Nakon raspada feudalizma, društvenih promjena te razvoja gospodarstva i industrije, kućne zadruge propadaju. U drugoj polovici 19. stoljeća poljoprivrednici i radnici udružuju se u zadruge da bi u uvjetima ubrzanog razvoja industrije i tržnoga gospodarstva zaštitili svoj položaj i interese. Različite vrste zadruga i načina udruživanja razvijaju se u svim europskim zemljama.²

2.1. VRSTE ZADRUGA:

- *potrošačke* (organizacija potrošača ili kupaca kojima je cilj ublažiti i onemogućiti monopol te spriječiti eksploataciju trgovačkih posrednika. Zadrugari su obvezatni sve proizvode kupovati u zadružnoj trgovini; dobit zadruge zajednička je ušteda članova zadruge, koja bi, u slučaju da nema zadruge, otišla trgovcima);
- *stambene* (cilj je zadruge međusobno pomaganje zadrugara u izgradnji i održavanju kuća i stanova, kreditiranje izgradnje stambenog prostora, nabava građevinskog materijala, pomoć pri rješavanju građevinskih, pravnih i financijskih pitanja u svezi s izgradnjom);

¹ *Zadružni priručnik*, Hrvatski zadružni savez, 1997.

² *Seljak i zadruga*, Željko Mataga, 1995.

- *štedno-kreditne* (cilj je omogućavanje dobivanja kredita i razvoja vlastite štednje; zadruga je demokratska ustanova, dostupna svim slojevima stanovništva. Štedno-kreditne zadruge imale su najveći utjecaj na razvoj poljoprivrednih zadruga; osnivač je bio Schulze-Delitzsch, koji 1850. u Njemačkoj osniva prvu takvu zadrugu);
- *poljoprivredne* (udruživanje poljoprivrednih proizvođača s ciljem ostvarivanja zajedničkih koristi kao što su prodaja, nabava repromaterijala, marketing, knjigovodstvene usluge i sl.);
- *ostale* (razne gospodarske i uslužne djelatnosti).

2.2. NAČELA ZADRUGARSTVA

Današnje suvremene poljoprivredne zadruge, razvijene u zemljama zapadne Europe, temelje se na osnovnim načelima zadrugarstva, koja je 1995. revidirao i usvojio *Međunarodni zadružni savez* (International Cooperative Alliance - ICA, osnovan 1896. u Londonu).

To su:

- *načelo dobrovoljnog i otvorenog članstva* (zadruzi mogu pristupiti sve osobe koje su spremne preuzeti članske obveze);
- *načelo demokracije* (radom zadruge upravljaju članovi prema načelu: jedan član = jedan glas);
- *načelo udjela u profitu zadruge* (profit se raspodjeljuje među članovima sukladno njihovom udjelu u prometu poslovanja zadruge);
- *načelo autonomije i nezavisnosti;*
- *načelo izobrazbe, osposobljavanja i priopćavanja;*

- *načelo međuzadružne suradnje;*
- *načelo brige o zajedništvu.*

Međunarodni zadružni savez – ICA je nezavisna organizacija koja okuplja 234 članica – zadruga iz 94 zemlje širom svijeta, uključujući Republiku Hrvatsku, putem Hrvatskog zadružnog saveza, te tako neposredno zastupa oko 715 milijuna ljudi. Osnovni je cilj ICA – e promoviranje i zaštita zadružnih vrijednosti i principa širom svijeta. Sjedište ICA – e je u Ženevi, a regionalni uredi pokrivaju područje Europe, SAD, Afrike, Azije i Pacifika.

3. POLJOPRIVREDNO ZADRUGARSTVO

Poljoprivredno zadrugarstvo samostalno se počelo razvijati kasnije nego ostali zadružni oblici. Prve poljoprivredne zadruge osnovane su u zapadnoeuropskim zemljama u drugoj polovici 19. stoljeća (Nizozemska i Danska).

U Danskoj je poljoprivredno zadrugarstvo vrlo razvijeno i odličan je primjer utjecaja zadrugarstva na razvoj poljoprivrede i čitave zemlje. Poljoprivredno-proizvođačke zadruge u Danskoj potisnule su mnoga privatna poduzeća u najvažnijim gospodarskim granama (gotovo 100 % tržišnog udjela u proizvodnji svinja i mlijeka drže poljoprivredne zadruge).

4. ZADRUGARSTVO U HRVATSKOJ

Zadrugarstvo u Hrvatskoj ima dugu tradiciju. Prva obrtnička zadruga osnovana je 1866. u Đurđevcu. Iste godine osnovana je činovnička zadruga u Zagrebu, a kasnije i u drugim gradovima. Razvoj tih zadruga bio je snažan poticaj razvoju poljoprivrednih zadruga. Krajem 19. i početkom 20. stoljeća razvijaju se različiti oblici zadruga (Hrvatske seljačke zadruge, gospodarske zadruge, agrarne zadruge i dr.) U tom vremenu na području današnje Hrvatske djelovalo je više od 1500 zadruga s oko 250.000 zadrugara.

Između dva rata zadrugarstvo se također uspješno razvijalo. Hrvatske seljačke zadruge djelovale su putem Središnjeg saveza hrvatskih seljačkih zadruga u Zagrebu, gospodarske zadruge u sklopu Hrvatsko-slavonskoga gospodarskog društva u Zagrebu, zadruge gospodarske sloge u sklopu Saveza zadruga gospodarske sloge. Najveći broj zadruga u Dalmaciji bile su članice Zadružnog saveza u Splitu.³

Nakon Drugog svjetskog rata zadrugarstvo prolazi dva posebno teška razdoblja. Koncem 40-ih godina provodi se kolektivizacija po uzoru na tadašnji Sovjetski Savez. Zadrugarstvo gubi svoja izvorna obilježja. Nakon napuštanja kolektivizacije već početkom 50-ih godina dolazi do ponovnog uzleta zadrugarstva u Hrvatskoj. Osnivaju se i jačaju zadruge različitih profila, osnivaju se zadružni i zadružni poslovni savezi, a osobito se razvija zadružno štedioničarstvo i bankarstvo. Šezdesetih godina ponovo se marginalizira zadružni gospodarski sustav. Donose se političke i zakonske mjere kojima se ukidaju zadružni savezi, zadružni bankarski sustav, te se zemljište, prehrambeni i drugi pogoni prenose kombinatima društvenog sektora poljoprivrede i prehrambene industrije, koji postaju nositelji razvoja u poljoprivredi. Takvo stanje ostaje sve do devedesetih godina. U to vrijeme u Hrvatskoj djeluje oko 200 poljoprivrednih zadruga.³ Danas u Hrvatskoj djeluje 600 zadruga svih vrsta s oko 20.000 članova.

Osnivanje "seljačkih radnih zadruga", u razdoblju nakon Drugog svjetskog rata, koje su se temeljile na zajedničkoj obradi zemlje (poljoprivrednici su bili obvezatni dio svog zemljišta unijeti u zadrugu, a ovisno o odluci zadruge i dio svojih proizvodnih sredstava: strojeva, zgrada, stoke), jedan su od glavnih razloga otporu zajedničkom radu

³ *Hrvatski zadružni savez*, www.hzs.hr; *Seljak i zadruga*, Željko Mataga, 1995

poljoprivrednika i negativnim iskustvima vezanim uz zadruge. Važno je naglasiti:

Te su zadruge bile političko sredstvo i nisu imale ništa zajedničko s izvornim zadrugarstvom, kojem je cilj promicati ekonomske interese poljoprivrednika. Seljačka radna zadruga nije imala za cilj unaprijediti privatno, obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo, nego od njega učiniti kolektivno vlasništvo.³

Međutim, u današnjim uvjetima tržnoga gospodarstva i velike konkurencije na tržištu, mala privatna obiteljska gospodarstva bez udruživanja neće moći opstati.

Više o povijesnom razvoju zadrugarstva te o različitim vrstama zadruga može se pročitati u knjizi "Seljak i zadruga", Željko Mataga, "Prosvjeta d.d.", Bjelovar, 1995.

Osnovna razlika između takvih zadruga i današnjih suvremenih zadruga, na kojima se temelji rad poljoprivrednih gospodarstava zapadnoeuropskih zemalja jest razlikovanje privatnog i društvenog vlasništva.

Svu imovinu zadruge zadrugari sami nabavljaju i sve što zadruga posjeduje zajedničko je vlasništvo svih članova zadruge; oni sami određuju čime će se zadruga baviti, ovisno o vlastitim interesima; sami određuju broj zaposlenika u zadrugi ovisno o potrebi i sami određuju njihovu plaću; sami određuju kako će se i za što koristiti ostvareni prihodi zadruge i raspodijeliti dobit. Zadruga je njihovo vlastito poduzeće kojim sami zajednički upravljaju i razvijaju ga u skladu sa svojim potrebama, a istovremeno svaki zadrugar samostalno upravlja svojim poljoprivrednim gospodarstvom, kao potpuno privatnim vlasništvom.

Više o tome u idućim poglavljima!

5. ZAŠTO ZADRUGA - PRIMJER DANSKE

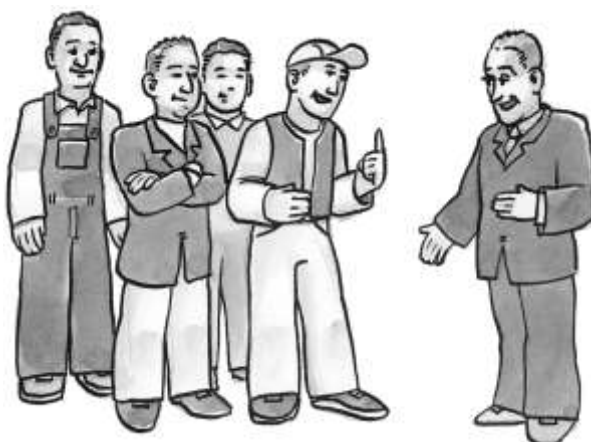
Poljoprivrednu proizvodnju čine male proizvodne jedinice: obiteljska poljoprivredna gospodarstva, koja svoje proizvode nude i prodaju na tržištu. U tržišnoj ekonomiji koja normalno funkcionira, poljoprivrednik će moći prodati svoje mlijeko, žito ili jabuke. Pitanje je po kojoj cijeni.

Kada pojedini poljoprivrednik prodaje svoju stoku klaonici, klaonica će mu isplatiti najmanju moguću cijenu, uz izgovor da od drugog poljoprivrednika takvu stoku može dobiti još jeftinije. To se može riješiti na više načina: klaonica može sama uzgajati stoku ili može sklopiti ugovor o kooperaciji s poljoprivrednicima.

Ili sami poljoprivrednici mogu posjedovati svoju klaonicu.

U Danskoj je tijekom druge polovice 19. stoljeća porastao izvoz bekona u Englesku. Poljoprivrednici su uvidjeli da privatni trgovci i poduzeća zbog toga zarađuju mnogo novaca te su odlučili da će posjedovati vlastitu klaonicu stoke. Ideja je bila vrlo jednostavna: umjesto da pojedini poljoprivrednik prodaje svoje proizvode preko druge osobe, na tržištu su ih ponudili sami, zajednički.

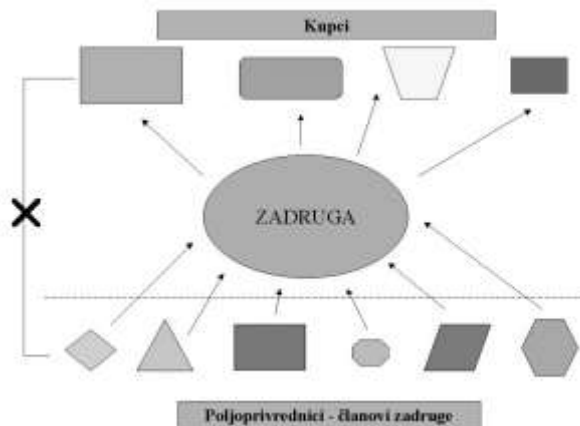
U svojoj zadruzi sami su donosili odluke i upravljali poslovanjem. Ubrzo su osnovane zadruge proizvođača mlijeka te zadruge za nabavu repromaterijala (stočne hrane, sjemena, sredstava za zaštitu bilja i dr.), gdje poljoprivrednici zajednički kupuju repromaterijal te tako, jer se kupuju velike količine, ostvaruju niže cijene.

Dakle, zašto zadruga?

Zato jer poljoprivrednici:

- **prodaju zajednički** (veća konkurentnost),
- **kupuju zajednički** (niže cijene),
- **ostvaruju profit zajednički** (ne maksimaliziraju ga, nego ga vraćaju članovima zadruge),
- **ravnomjerno raspodjeljuju profit** (ravnopravnost),
- **sami donose odluke** (samostalnost).

Slika 1: Struktura marketinške zadruge u Danskoj

5.1. OSNOVNA NAČELA DANSKIH ZADRUGA

Svaki danski poljoprivrednik, član zadruge, upravlja svojim gospodarstvom *samostalno* i ono nije sastavni dio zadruge. Sve dok zadrugar poštuje dogovorena pravila poslovanja sa zadrugom i ispunjava svoje obveze, način kojim on upravlja svojim gospodarstvom ovisi samo o njemu. Imovina svakog pojedinog zadrugara privatna je odnosno niti jednim dijelom ne pripada zadrugi. S druge strane, sve što je u vlasništvu zadruge pripada svim zadrugarima, koji zajednički ulažu u razvoj zadruge i povećavaju njezinu vrijednost, imovinu i opseg poslovanja.

U Danskoj je pravilo da zadruga ima jednu osnovnu djelatnost, jer se na taj način pojednostavljuje njezin rad i upravljanje zadrugom te svrha

njezina postojanja najbolje dolazi do izražaja. To može biti marketinška zadruga, kojoj je osnovna djelatnost prodaja određenih proizvoda u ime njezinih članova ili zadruga za nabavu određene vrste repromaterijala. Svaki poljoprivrednik može biti član više zadruga, ovisno o vrsti usluge koja mu je potrebna. Osnovno je pravilo da pojedini zadrugar *ne smije* samostalno pregovarati i dogovarati se s krajnjim kupcem ili dobavljačem zadruge, jer je na taj način konkurencija zadrugi i samom sebi, kao članu zadruge.

Zadruga zapošljava upravitelja - managera zadruge, stručnu osobu koja nije član zadruge, a koja zadrugom upravlja prema osnovnim smjernicama koje dobiva od zadrugara. Zadruga zapošljava i određen broj potrebnih djelatnika koji plaće ostvaruju u postotku od vrijednosti prodane robe (5 - 10 %).

Važno obilježje danskih poljoprivrednih zadruga jest da se osnivaju i uređuju svoje poslovanje neovisno o Ministarstvu poljoprivrede, državnim institucijama i politici. Osnivanje poljoprivrednih zadruga nije regulirano zakonom, ali zadruge moraju poštovati opće zakone: porezne, tržišne, zakone o zaštiti okoliša i dr.

5.2. PRAVA I OBVEZE ZADRUGARA

Grupa poljoprivrednika udruženih u zadrugu mora se usuglasiti oko nekoliko osnovnih preduvjeta: da je prednost zajednički prodavati proizvode; da je svrha osnivanja zadruge postizanje što je moguće više cijene ili osiguranje što jeftinijih repromaterijala te promicanje ekonomskih interesa članova zadruge. Zadrugari su svjesni da je zadruga njihovo zajedničko poduzeće, sami donose poslovne odluke i sami zajednički snose odgovornost u slučaju lošeg poslovanja.

Osnivaju je sami jer za to osjećaju potrebu, a ne na nečiji poticaj ili sugestiju!

Opća prava i obveze danskih zadrugara:

Prava/prednosti	Obveze/nedostaci
Osigurana prodaja: zadruga je obvezatna preuzeti proizvode od zadrugara.	Obvezatno dostavljanje proizvoda zadruzi.
Postizanje najveće moguće cijene i podjela dobiti (zadrukar ostvaruje krajnju cijenu proizvoda umanjenu za troškove rada zadruge).	Nema pregovaranja i dogovaranja cijene između pojedinog zadrugara i zadruge ili krajnjega kupca.
Zajedničko vlasništvo nad imovinom zadruge.	Zajednička odgovornost za poslovanje i dugovanja zadruge.
Povjerenje između članova zadruge: svi za jednoga - jedan za sve.	U slučaju lošeg poslovanja - gube svi članovi zadruge.

Prava i obveze zadrugara uobličuju se u statut zadruge, koji je glavni dokument na koji se zadrugari pozivaju u slučaju bilo kakvih nesuglasica i problema koji se mogu pojaviti tijekom poslovanja zadruge.

5.3. STATUT I PRAVILNIK ZADRUGE

Statutom su definirana glavna obilježja zadruge. Statut se donosi samo jednom, nakon što su djelatnost i aktivnosti zadruge, financiranje, upravljanje zadrugom i međusobni odnosi zadrugara detaljno raspravljani, usuglašeni i definirani između osnivača zadruge.

Statut nije jednostavno promijeniti ili nadopuniti stoga on ne sadržava odredbe koje će se vjerojatno tijekom poslovanja zadruge mijenjati. Takve stavke detaljno se razrađuju u pravilniku zadruge.

Statutom i pravilnikom zadruge definirano je sljedeće:

- 1. Osnovna djelatnost zadruge** (ako je to prodaja, kojih proizvoda, koje kvalitete, kada i koju količinu je svaki član dužan isporučiti zadruzi, način isporuke, način isplate članovima zadruge, određivanje cijene i dr.);

2. **Prava i obveze članova i tijela zadruge** (njihovi zadaci, odgovornost);
3. **Upravljanje zadrugom** (potrebno osoblje, manager, visina plaće osoblja zadruge, zapošljavanje i otpuštanje osoblja, troškovi usluga koje članovima pruža zadruga);
4. **Financijsko poslovanje zadruge** (kapital zadruge, raspodjela profita, ulaganje u razvoj zadruge, investicije): zadruga je zajedničko vlasništvo svih članova, tj. niti jedan član ne posjeduje pojedini dio zadruge.

U većini danskih zadruga poljoprivrednici zajednički raspolažu neto kapitalom (vrijednost imovine i rezultata poslovanja umanjena za sve troškove i obveze zadruge) i ne mogu kupovati ili prodavati udjele u zadrugi.

Prilikom osnivanja zadruge osnivači ulažu jednake osnivačke uloge. Visina potrebnog početnog kapitala ovisi o definiciji osnovne djelatnosti zadruge. Osnovna djelatnost zadruge definira se u skladu s realnim mogućnostima za financiranje (koliko osnivači mogu uložiti, kreditne mogućnosti, ostali raspoloživi izvori financiranja). Svaki član zadruge koji se naknadno uključi u zadrugu mora kapitalu zadruge pridonijeti u istom omjeru kao i osnivači.

Primjer: Svaki član uložio je 10.000,00 kn osnivačkog uloga, zadrugu je osnovalo 5 članova, 50.000,00 kn početna je vrijednost kapitala zadruge. Kroz godinu dana poslovanja, nakon isplate zadrugara za predane proizvode i odbića svih troškova poslovanja, zadruga je ostvarila 50.000,00 kn dobiti.

50.000,00 kn početnog kapitala
+ 50.000,00 kn dobiti

100.000,00 kn ukupni neto kapital /
5 članova = 20.000,00 kn iznosi doprinos
svakog člana zadruge neto kapitalu (uz
pretpostavku da je svaki od članova u
jednakom omjeru sudjelovao u ostvarenom
prometu zadruge).

Svaki novi član koji se u tom trenutku učlani u zadrugu također mora pridonijeti neto kapitalu 20.000,00 kuna, da bi bio u ravnopravnom položaju s ostalim članovima bez obzira na veličinu svojega gospodarstva ili visinu proizvodnje te da bi u daljnjoj raspodjeli dobiti sudjelovao sukladno svom udjelu u ukupnom poslovanju zadruge. Tih 20.000,00 kuna novi član može uplatiti odjednom ili mu se određeno vrijeme može oduzimati od cijene proizvoda dok ne podmiri svoj doprinos neto kapitalu zadruge. Način doprinosa neto kapitalu zadruge za nove članove određuje se statutom zadruge.

Npr. novi član zadruzi predaje 50 t jabuke godišnje. Nakon odbića troškova zadruge, po 1 kg ostvaruje krajnju cijenu od 2 kn. Od te cijene kroz dvije godine će mu se oduzimati 10 % vrijednosti (0,20 kn x 50.000 kg = 10.000 kn x 2 godine = 20.000 kn), odnosno dok njegov doprinos neto kapitalu zadruge ne dostigne onu vrijednost po jednom članu zadruge koja je bila u trenutku njegova pristupanja zadruzi. Kroz dvije godine on će za 1 kg jabuke dobivati 1,80 kn.

U nekim zadrugama neto kapital podijeljen je na nerasporediv dio i na osobne račune članova (udio profita koji se na takav način raspoređuje određen je statutom zadruge). Sredstva na osobnim računima zadrugara smatraju se određenom vrstom "pozajmice" članova zadruzi. Ako poljoprivrednik raskine članstvo sa zadrugom, ne dobiva ništa od zajedničkog, nerasporedivog kapitala zadruge, nego samo sredstva koja su na njegovom osobnom računu.

Primjer: Neto kapital zadruge iznosi 20.000,00 kn. Statutom zadruge određeno je da se 60 % neto kapitala smatra nerasporedivim dijelom tj. 12.000,00 kn. Preostalih 8.000,00 kn, sukladno vrijednosti njihova udjela u poslovanju zadruge, stavlja se na osobne račune zadrugara.

To su samo neki od mogućih načina upravljanja neto kapitalom i prihodima zadruge. Svaka zadruga donosi vlastita pravila u skladu sa svojim mogućnostima i ciljevima

Statutom i pravilnikom zadruge definirano je i sljedeće:

- Knjigovodstvo zadruge
- Pristupanje zadruzi i raskidanje članstva
- Rješavanje međusobnih nesporazuma
- Udruživanje s drugim zadrugama
- Kaznene odredbe u slučaju kršenja pravila poslovanja određenih statutom
- Raspuštanje zadruge i dr.

6. PREPORUKE ZA OSNIVANJE MARKETINŠKIH ZADRUGA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Vlasnici malih obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava u Republici Hrvatskoj morat će se udruživati i osnivati zadruge kako bi mogli opstati u uvjetima tržišne privrede i konkurencije velikih proizvođača i poduzeća te zadovoljiti kriterije kvalitete potencijalnih kupaca njihovih proizvoda.

Može se očekivati da će se marketinške zadruge u Hrvatskoj razvijati iz malih grupa proizvođača ili članova poljoprivrednih udruga (5 - 10 članova) u veće organizacije s dovoljnom prodajnom moći da bi količinom svojih proizvoda mogli konkurirati na domaćem tržištu.

Neke od prvih osnovnih odluka koje trebaju donijeti poljoprivrednici koji se odluče osnovati zadrugu jesu sljedeće:

1. Definirati ciljeve i zadatke zadruge

Potencijalni članovi zadruge imaju svoje prioritete i probleme za koje očekuju da će ih riješiti osnivanjem zadruge. Nekoliko osnovnih ciljeva (ili čak samo jedan, a u Hrvatskoj je to najčešće prodaja proizvoda) moraju se izdvojiti kao razlog osnivanja zadruge i kao aktivnost koja zadovoljava sve potencijalne članove.

2. Međusobno raspraviti i usuglasiti se oko:

- financijske strukture (visine osnivačkih uloga);
- kriterija za članstvo u zadruzi.

Visina osnivačkog uloga ovisit će o definiranim ciljevima zadruge. U početku poslovanja zadruge, za marketinšku zadruhu, nije potreban visoki početni kapital. Dovoljan je prostor tj. ured s telefonom i telefaksom za ugovaranje poslova i sastanke i zadruga može gotovo odmah početi raditi. Povećanje imovine zadruge odnosno nabava opreme za npr. sortiranje i pakiranje, može se realizirati u kasnijoj fazi poslovanja kad zadruga bude imala ugovorene poslove i počela ostvarivati prihode.

Ako je kao osnovni cilj zadruge definirana neka druga djelatnost, npr. proizvodnja ili prerada, koja zahtijeva veća kapitalna ulaganja i druge financijske izvore osim vlastitih financijskih sredstava (odnosno sredstava članova), početak rada zadruge morat će se odložiti dok se ne složi financijska konstrukcija i ostvare uvjeti za provedbu zadane djelatnosti.

Broj potencijalnih članova u prvoj fazi osnivanja zadruge također je vrlo bitan: premali broj članova, ovisno o visini njihove proizvodnje, možda neće biti dovoljan da bi opravdao osnivanje zadruge (nedovoljna konkurentnost na tržištu visinom proizvodnje i pregovaračkom moći). S druge strane, preveliki broj članova u početku otežava usuglašavanje oko prioriteta i zadataka buduće zadruge.

Pažnju treba obratiti i na geografsku lokaciju članova: prevelike udaljenosti otežat će logistiku i upravljanje zadrugom u početnoj fazi.

3. Izraditi statut i pravilnik zadruge

Statut i pravilnik zadruge, kako je prije pokazano na primjeru danskih zadruga, najvažniji su dokumenti zadruge koji određuju pravila međusobnog ponašanja zadrugara, u skladu s postojećim zakonskim propisima. Budući zadrugari moraju se usuglasiti oko svih tzv. "pravila ponašanja", i to prije formalne registracije zadruge, napose oko onih pravila koja se odnose na vrstu i visinu proizvoda koji se prodaju putem zadruge te na upravljanje prihodima i raspodjelu dobiti zadruge. Tek nakon što su svi odnosi unutar zadruge definirani zadruga može pristupiti formalnoj registraciji.

4. Izraditi poslovni plan zadruge

Nakon što su pravila donesena, zadruga mora izraditi poslovni plan za iduću godinu ili nekoliko idućih godina. Treba točno odrediti koje proizvode i koliko proizvoda svaki potencijalni član zadruge godišnje može dostavljati zadruzi, što je osnova za pregovaranje s potencijalnim kupcima; koji su troškovi te proizvodnje; koja je prihvatljiva cijena za proizvode da bi se pokrili troškovi i ostvario profit; koji će biti troškovi zadruge; koliko će se ostavljati za buduća ulaganja i proširenje poslovanja zadruge.

Pri izradi poslovnog plana treba definirati:

- koja su sredstva za poslovanje zadruge potrebna: s obzirom da je zadruzi cilj prodaja proizvoda, sredstva za njihovu proizvodnju mora osigurati svaki pojedini član zadruge na svojem gospodarstvu. Pod troškovima zadruge podrazumijevaju se: prostor (ako je unajmljen, cijena najma), troškovi telefona i telefaksa; troškovi prijevoza, promocije proizvoda, plaće zaposlenih u zadruzi, ako ih ima, knjigovodstveni servis i sl.);
- procjena ukupnih godišnjih troškova zadruge;
- procjena godišnjih prihoda zadruge;
- profit i način raspodjele profita članovima zadruge.

U početnoj fazi poslovanja zadruge, dok se traže potencijalni kupci proizvoda i sklapaju ugovori, uobičajeno je da određeni dio proizvoda zadrugari prodaju mimo zadruge, sve dok ne budu mogli svoju cjelokupnu proizvodnju plasirati putem zadruge. Ako je pravilnikom tako određeno, mora biti točno definirano koji su to proizvodi i tko su dozvoljeni kupci. Ne smije se dogoditi da pojedini zadrugar svoje proizvode samostalno prodaje istom kupcu kao i zadruga jer je u tom slučaju izravna konkurencija svojoj zadruzi!

Primjer poslovnog plana pogledajte u prilogu brošure!

4. Pripremiti ostalu potrebnu dokumentaciju i registrirati zadrugu

5. Sazvati prvu skupštinu zadruge te:

- izabrati članove Nadzornog odbora i
- upravitelja zadruge.

U početnoj fazi poslovanja novoosnovane zadruge uobičajeno je da sve poslove zadruge vodi upravitelj, koji je ujedno i član zadruge. Međutim, preporučuje se da se u kasnijoj fazi poslovanja zaposli vanjski upravitelj, koji nije član zadruge, da bi se izbjegli mogući sukobi interesa. Drugi je razlog nemogućnost upravitelja - člana zadruge da se posveti proizvodnji na svom gospodarstvu ako istovremeno mora obavljati sve poslove upravitelja.

6.1. SAŽETAK: ZAŠTO OSNOVATI MARKETINŠKU ZADRUGU

Zato jer zadrugari, članovi marketinške zadruge na taj način ostvaruju sljedeće prednosti:

1. Kontinuirana ponuda veće količine proizvoda, tijekom cijele godine, koja će zadovoljiti zahtjeve većih kupaca.
2. Veća moć pregovaranja s potencijalnim kupcima.
3. Planiranje i provedba marketinških aktivnosti.
4. Zapošljavanje stručnog upravitelja-managera radi osiguranja profesionalnog upravljanja poslovanjem i ostvarivanja profita članova zadruge.
5. Kontrola dostave i prijevoza proizvoda radi osiguranja pravilnog rukovanja proizvodima, očuvanja kvalitete i zadovoljstva kupaca i krajnjih potrošača.
6. Ulaganja u odgovarajuće skladišne i prerađivačke kapacitete (sortirница, pakirница, hladnjača), čime se povećava vrijednost proizvoda.

7. ZAKONSKA REGULATIVA ZA OSNIVANJE ZADRUGA U HRVATSKOJ

Osnivanje zadruga, pa tako i poljoprivrednih, u Hrvatskoj je regulirano sljedećim zakonskim propisima (navedeni su u prilogu):

1. Zakon o zadrugama, Narodne novine, 39/95.
2. Zakon o izmjeni Zakona o zadrugama, Narodne novine, 67/01.
3. Zakon o izmjeni Zakona o zadrugama, Narodne novine, 12/02.
4. Pravilnik o imeniku zadrugara, Narodne novine, 59/95.

Sve potrebne informacije o procesu osnivanja i pravilima poslovanja zadruga mogu se dobiti u:

1. Hrvatskom savezu zadruga,

Gajeva 2a, 10 000 Zagreb, tel: 01/4870-050, 4870-053

Savez je stručno poslovna organizacija zadruga i zadružnih saveza osnovan radi promicanja, usklađivanja i zastupanja interesa zadrugara, zadruga i zadružnih saveza (Statut Hrvatskog saveza zadruga, N.N. 87/03).

2. Odjelu za zadruge Ministarstva za obrt, malo i srednje poduzetništvo,

tel: 01/4698-335, 4698-332, 4698-300, www.momsp.hr

Oblici potpore koju zadrugama pruža Ministarstvo za obrt, malo i srednje poduzetništvo navedeni su u prilogu.

OSNOVNE POSTAVKE ZAKONA O ZADRUGAMA

- Zadrugar je fizička osoba koja u cijelosti ili djelomično posluje putem zadruge (prodaje svoje proizvode i/ili usluge ili nabavlja proizvode i/ili usluge potrebne za obavljanje djelatnosti).
- Svojstvo zadrugara stječe se osnivanjem ili pristupanjem zadruzi.
- Zadruga je pravna osoba i upisuje se u sudski registar.
- Predmet poslovanja zadruge može biti svaka djelatnost koja nije zabranjena zakonom.
- Zadrugu mogu osnovati najmanje tri osnivača, fizičke i/ili pravne osobe
- Novi zadrugari imaju ista prava i obveze kao osnivači.

- Zadrugari ulažu jednake članske uloge, u novcu ili stvarima i pravima čija se kunska protuvrijednost određuje prema kriterijima koji se donose pravilima zadruge.
- Zadrugom upravljaju zadrugari, po načelu: svaki zadrugar = jedan glas, ako ugovorom o osnivanju ili pravilima nije drukčije riješeno.
- Zadruga vodi imenik zadrugara u skladu s Pravilnikom o imeniku zadrugara.
- Tijela zadruge su: skupština, Nadzorni odbor i upravitelj ili uprava.
- Skupština je najviše tijelo zadruge koje: donosi pravila i druge opće akte, bira i opoziva Nadzorni odbor i upravitelja, odnosno upravu i druga tijela, donosi plan i program rada, donosi odluku o kreditnom zaduženju zadruge, te o opterećenju i otuđivanju pokretne i nepokretne imovine, odlučuje o raspodjeli dobiti, te pokriću gubitaka, usvaja financijsko izvješće zadruge i izvješće o obavljenoj reviziji, donosi odluku o isključenju zadrugara, donosi odluku o suosnivanju druge zadruge, odlučuje o svim oblicima udruživanja i razdruživanja, odlučuje o svim pitanjima u skladu sa zakonom i pravilima zadruge.
- Nadzorni odbor ima najmanje tri člana. Skupština bira Nadzorni odbor većinom svih zadrugara na vrijeme od dvije godine. Član Nadzornog odbora može biti opozvan i prije vremena na koji je izabran. U postupcima protiv članova Nadzornog odbora zadrugu zastupaju opunomoćenici koje bira skupština. Ako zadruga ima manje od deset zadrugara, skupština zadrugara može obavljati poslove Nadzornog odbora.
- Upravitelj ili uprava zastupa i predstavlja zadrugu, te obavlja druge poslove utvrđene ugovorom o osnivanju, pravilima zadruge i zakonom. Mandat upravitelja je četiri godine ako ugovorom o osnivanju i pravilima zadruge nije drukčije određeno. Upravitelj ne može biti član Nadzornog odbora, ali mora biti nazočan sjednicama Nadzornog odbora, bez prava odlučivanja.
- Imovinu zadruge čine članski ulozi zadrugara i imovina stečena poslovanjem zadruge.
- Zadrugar ne može bez suglasnosti ostalih zadrugara raspolagati svojim udjelom u zadruzi ni pojedinim stvarima i pravima.
- Dobit pripada zadrugarima sukladno odredbama ugovora o osnivanju i pravilima zadruge. Skupština zadruge može odlučiti da dobit ili dio dobiti uporabi za razvoj zadruge.

- Zadruga u pravnom prometu odgovara za svoje obveze svom svojom imovinom. Za obveze koje se ne mogu namiriti iz sredstava zadruge odgovaraju zadrugari, u skladu sa zakonom i pravilima zadruge.
- Zadruga prestaje: ako se broj zadrugara smanji ispod broja propisanog ovim Zakonom, kada skupština zadruge dvotrećinskom većinom svih glasova zadrugara odluči da zadruga prestaje, da se spoji sa drugom zadrugom ili da se pripoji drugoj zadrugi odnosno da se podijeli na više zadruga, ako se pravomoćnom odlukom suda utvrdi ništavost upisa u sudski registar, u slučaju stečaja, u drugim slučajevima utvrđenim zakonom, ugovorom o osnivanju zadruge, odnosno pravilima zadruge.

Zadruge i zadružni savezi dužni su uskladiti svoje opće akte s odredbama Zakona o izmjeni Zakona o zadrugama (Narodne novine, 12/02) i na temelju izmijenjenih akata izabrati, odnosno imenovati svoja tijela i podnijeti prijavu za upis u sudski registar u roku od šest mjeseci, računajući od dana stupanja na snagu Zakona.

POSTUPAK OSNIVANJA ZADRUGE

Zadruga se osniva ugovorom o osnivanju zadruge, koji se sklapa u obliku javnobilježničke isprave i sadrži:

1. ime i prezime osnivača i njihove jedinstvene matične brojeve građana, odnosno tvrtku, sjedište pravne osobe,
2. tvrtku i sjedište zadruge,
3. djelatnost,
4. visinu članskog uloga, izraženu u novcu, stvarima i pravima izraženim u kunskoj protuvrijednosti,
5. rok u kojem se u zadrugu moraju unijeti članski ulozi,
6. prava i obveze osnivača u obavljanju djelatnosti, upravljanju, udjelu u dobiti, odnosno udjelu u pokriću gubitaka, nastupanju u pravnom prometu, u odgovornosti i povratu uloga i drugih sredstava,
7. druge odredbe koje se odnose na osnivanje, poslovanje i prestanak zadruge

Nakon zaključivanja ugovora i unosa članskih uloga, najkasnije u roku od tri mjeseca saziva se osnivačka skupština, koja većinom glasova svojih osnivača donosi:

- Pravila zadruge
- Bira upravitelja
- Imenuje članove Nadzornog odbora

Nakon toga, zadruga podnosi prijavu u sudski registar i tada može početi s radom.

Rješenje o upisu u sudski registar zadruga je dužna dostaviti Hrvatskom savezu zadruga u roku od 15 dana računajući od dana upisa.

Preporuke za početak poslovanja marketinške zadruge

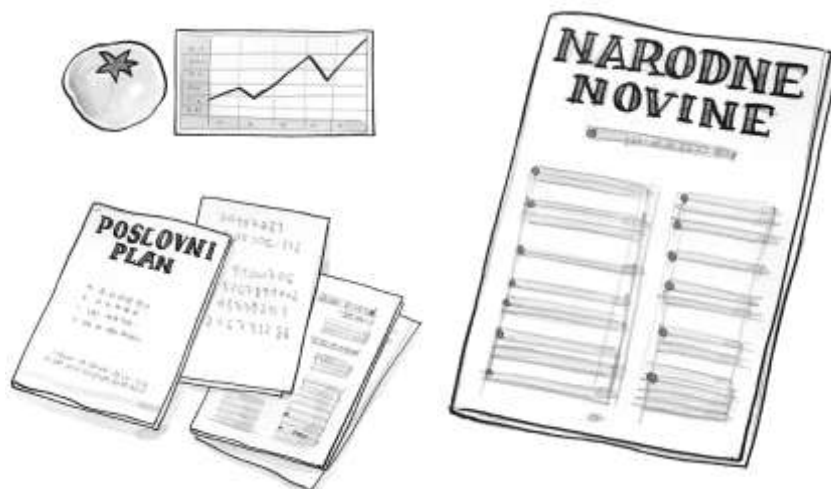
Da bi poslovali s uspjehom i tako osigurali ostvarenje što boljeg financijskog rezultata, preporučuje se novoosnovanim marketinškim zadrugama da poduzmu sljedeće korake:

- što je prije moguće stupiti u kontakt s potencijalnim kupcima (supermarketi, prerađivači, veletrgovci, potrošačke zadruge i dr.) i prikupiti informacije o zahtjevima kupaca o količini, kvaliteti proizvoda, pakiranju te načinu i učestalosti dostave;
- odabrati nekoliko proizvoda s kojima će zadruga započeti raditi; proizvode treba izabrati nakon kontakta s potencijalnim kupcima, imajući na umu mogućnosti članova zadruge da proizvedu potrebne količine proizvoda odgovarajuće kvalitete s obzirom na uvjete proizvodnje na gospodarstvima (raspoloživo zemljište, mehanizacija i dr.); *uvijek paziti na očuvanje kvalitete proizvoda (tijekom čuvanja, pakiranja, dostave);*
- pobrinuti se za pravilno i odgovarajuće pakiranje proizvoda u skladu s mogućnostima (na svakom pakiranju trebale bi biti informacije o sadržaju: vrsta i klasa proizvoda, naziv i logo zadruge, oznaka proizvođača-člana zadruge);
- osigurati pravilan i pouzdan prijevoz (vlastiti ili unajmljeni);
- u skladu s mogućnostima, zaposliti osobu s iskustvom koja će pregovarati s kupcima i voditi brigu o cjelokupnoj logistici poslovanja;
- razmotriti mogućnost promocije zadruge i njezinih proizvoda u reklamnim letcima potencijalnih kupaca (supermarketa) i po potrebi ponuditi nižu cijenu za proizvode radi pokrivanja troškova reklame;
- razmotriti mogućnost zajedničkog ulaganja u skladišne kapacitete, opremu za sortiranje, pakiranje i dr.

8. PRILOZI

1. Primjer statuta danske marketinške zadruge
2. Program razvoja proizvodnog zadrugarstva kroz potpore zadrugama
3. Zakon o zadrugama
4. Zakon o izmjeni zakona o zadrugama
5. Zakon o izmjenama i dopunama zakona o zadrugama
6. Pravilnik o imeniku zadrugara
7. Primjer poslovnog plana marketinške zadruge
8. Pravila zadruge "Gospodarsko društvo kao zadruga u Podgajcima podravskim", 1912. godine

1. PRIMJER STATUTA DANSKE POLJOPRIVREDNE ZADRUGE ZA PRODAJU VOĆA I POVRĆA:

NAZIV I ADRESA ZADRUGE

1. Naziv zadruge je _____.
Zadruga je smještena u _____.

DJELATNOST ZADRUGE

2. Djelatnost zadruge jest prodaja proizvoda članova zadruge na najbolji mogući način.
Zadruga obavlja sve poslove vezane uz navedenu djelatnost, u skladu s postojećim zakonskim propisima.

ČLANOVI ZADRUGE

3. Svaki poljoprivrednik ili grupa poljoprivrednika koji proizvode voće i povrće, čija su poljoprivredna gospodarstva smještena na udaljenosti od km od sjedišta zadruge i koja proizvode najmanje _____ kg voća/povrća godišnje (ili su površine najmanje _____ ha; ili površine plastenika/staklenika najmanje _____ m²) mogu biti prihvaćeni kao članovi zadruge. Osoba koji želi postati član zadruge mora Nadzornom odboru zadruge podnijeti pismenu molbu koja može biti prihvaćena ili odbijena.
Svaki član zadruge svoje članstvo potvrđuje vlastoručnim potpisom, u skladu sa statutom zadruge.
4. Svaki član zadruge obvezatan je zadruzi predati cjelokupnu proizvodnju voća/povrća, uz iznimku one količine koja se ostavlja za vlastitu potrošnju ili za direktnu prodaju s gospodarstva. Dopuštenu količinu i vrstu takvih proizvoda propisuje Nadzorni odbor zadruge.
5. Iznos članarine tj. članskog uloga propisuje Nadzorni odbor zadruge.

NADZORNI ODBOR ZADRUGE: zadaci

6. Nadzorni odbor sastoji se od predsjednika, zamjenika predsjednika i 5 ostalih članova.

Svi članovi Nadzornog odbora biraju se iz redova članova zadruge, na mandat od 2 godine.

7. Nadzorni odbor zadruge zapošljava i otpušta upravitelja - managera zadruge, koji nije član zadruge. Ostalo osoblje potrebno za rad zadruge zapošljava i otpušta upravitelj zadruge, o čemu podnosi izvješće Nadzornom odboru zadruge. Upravitelj zadruge vodi brigu o svakodnevnom poslovanju i aktivnostima zadruge, prema smjernicama poslovanja koje donosi Nadzorni odbor na temelju zaključaka godišnje skupštine zadruge.
8. Nadzorni odbor zadruge određuje smjernice poslovanja zadruge, određuje visinu plaće upravitelja zadruge i ostalog osoblja zadruge te određuje način na koji članovi zadruge novčano pridonose obavljanju svakodnevnih aktivnosti zadruge. Nadzorni odbor odluke donosi na temelju zaključaka s godišnje skupštine zadruge.
9. Za provedbu posebnih zadataka i aktivnosti zadruge, Nadzorni odbor između članova zadruge imenuje Vijeće koje se zadužuje za njihovu provedbu. Za svoj rad i rezultate Vijeće odgovara Nadzornom odboru i godišnjoj skupštini zadruge.

RJEŠAVANJE PROBLEMA I NESUGLASICA UNUTAR ZADRUGE

10. U slučaju pojave nesuglasja i sporova između članova zadruge i zadruge, osniva se tzv. Sudsko vijeće, koje se sastoji od tri člana. Jednog, između svih članova zadruge da ga zastupa u njegovo ime, imenuje Nadzorni odbor, drugog imenuje član ili skupina članova. Treći član Sudskog vijeća jest lokalni civilni sudac, koji je ujedno i predsjednik Sudskog vijeća.
11. Sudsko vijeće mora se sastati u roku od _____ dana nakon odabira članova.
12. Svaka strana obvezatna je u roku od _____ tjedana obraditi slučaj tj. spor.
13. Sudsko vijeće objavljuje svoju presudu u roku od _____ dana nakon završetka pregovora.
U pravilu, sporovi se ne rješavaju na službenim državnim sudovima, nego unutar same zadruge i njezinih članova.

GODIŠNJA SKUPŠTINA ZADRUGE

14. Godišnja skupština zadruge od najvećeg je autoriteta i na njoj se određuju glavne smjernice u poslovanju zadruge.

Godišnja skupština mora se održati svake godine u _____ (mjesec). Ako članovi zadruge imaju prijedloge koji se trebaju razmotriti na godišnjoj skupštini, moraju ih u pismenom obliku dostaviti predsjedniku Nadzornog odbora najkasnije do _____, da bi se prijedlozi stavili na dnevni red. Za prijedloge koji nisu na dnevnom redu ne može se glasovati.

Svi članovi zadruge obvezatni su prisustvovati godišnjoj skupštini.

Donošenje svih potrebnih odluka stavlja se na glasovanje prema načelu: 1 član = 1 glas.

Odluka se može donijeti samo ako je više od 50 % prisutnih članova glasovalo za nju.

Na godišnjoj skupštini, pod predsjedanjem Nadzornog odbora, izabire se moderator skupštine i brojači glasova.

Dnevni red godišnje skupštine zadruge mora sadržavati sljedeće:

- Izbor moderatora skupštine i brojača glasova,
- Izvješće Nadzornog odbora o ukupnom poslovanju zadruge u protekloj godini i plan poslovanja za tekuću godinu.

Izvješće i plan stavljaju se na glasovanje te se prihvataju ili odbijaju. U slučaju da članovi zadruge ne prihvate izvješće odnosno izraze nezadovoljstvo poslovanjem zadruge, Nadzorni odbor daje ostavku i pristupa se izboru novog Nadzornog odbora.

- Razno (ovisno o prijedlozima članova zadruge dostavljenim pismenim putem i uvrštenim na dnevni red godišnje skupštine).

Izbor novih članova Nadzornog odbora provodi se pismenim putem (nominacija članova zadruge i glasovanje).

OBVEZE ZADRUGE

15. Zadruga za svoja dugovanja odgovara svojom ukupnom imovinom.
16. Članovi zadruge ne odgovaraju svojom osobnom imovinom za obveze zadruge.

FINANCIJE ZADRUGE

17. Poslovnu godinu zadruge čini kalendarska godina. Nadzorno vijeće odgovorno je za poslovanje zadruge i izradu plana poslovanja, kao i za ostvarene rezultate poslovanja. Izvješće o financijskom poslovanju zadruge podnosi se godišnjoj skupštini zadruge.
18. Na godišnjoj skupštini imenuju se tri vanjska člana Knjigovodstvenog vijeća zadruge, od kojih jedan mora biti ovlaštenu ili registrirani knjigovođa, koji vode poslovne knjige zadruge, u skladu sa zakonskim propisima. Financijska izvješća moraju biti gotova najkasnije ____ dana prije održavanja godišnje skupštine.

DOBIT

19. Ostvarena dobit zadruge nakon odbijanja svih troškova zadruge raspodjeljuje se među članovima sukladno njihovom udjelu u prometu poslovanja zadruge.
Raspodjela sredstava koja bi mogla umanjiti neto kapital zadruge ne dolazi u obzir.

PRESTANAK RADA ZADRUGE

20. Zadruga može prestati raditi samo ako dvije trećine od ukupnog broja članova daju svoju suglasnost.
21. Prestankom rada zadruge imovina zadruge raspodjeljuje se među članovima sukladno njihovom udjelu u poslovanju zadruge tijekom zadnjih ____ godina.

2. PROGRAM RAZVOJA PROIZVODNOG ZADRUGARSTVA KROZ POTPORE ZADRUGAMA

a) PROGRAM RAZVOJA PROIZVODNOG ZADRUGARSTVA

1. CILJEVI PROGRAMA

Temeljem programskih odrednica Vlade Republike Hrvatske, Ministarstvo za obrt, malo i srednje poduzetništvo pokreće za 2003. godinu Program razvoja proizvodnog zadrugarstva.

Cilj Programa je razvoj proizvodnog zadrugarstva, kao dijela gospodarskog razvoja određenog područja, postizanje ravnomjernog razvitka svih područja Republike Hrvatske, kao i povećanje zapošljavanja putem zadružnog organiziranja. Provedbom programa poticati će se razvoj zadruga kroz razvitak proizvodnje, prerade i plasmana proizvoda.

Programom se nadalje želi potaknuti uključivanje zadrugara koji imaju razvijenu djelatnost radi ostvarivanja poduzetničkog interesa.

Pri tome program treba rezultirati:

- uvođenjem nove proizvodnje, odnosno poboljšanjem postojeće proizvodnje,
- ulaganjem u proizvodne i prerađivačke kapacitete zadruga,
- povećanjem konkurentnosti zadruga na tržištu,
- povećanjem broja zaposlenih.

2. KORISNICI PROGRAMA

Korisnici Programa mogu biti zadruge koje ispunjavaju slijedeće uvjete:

- 1) imaju planove razvoja
- 2) ostvaruju pozitivne poslovne rezultate
- 3) imaju najmanje jednog zaposlenog
- 4) usklađene su s Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o zadrugama (NN 12/2002.)

Zadruge koje su ostvarile pravo na sredstva po Programu razvoja proizvodnog i uslužnog zadrugarstva tijekom 2002. godine ne mogu za istu namjenu ostvariti pravo i po ovom Programu.

3. VRSTE POTICAJNIH MJERA

3.1. Sufinanciranje dijela troškova pripreme i izrade Poslovnog plana ili Investicijskog programa

Sufinancirat će se dio troškova pripreme i izrade Poslovnog plana ili Investicijskog programa, te pripadajuće tehničke dokumentacije, namijenjene sagledavanju potrebnih financijskih sredstava i ekonomske opravdanosti aktivnosti kojima se pokreće ili razvija proizvodnja sa svrhom podizanja kvalitete proizvoda ili stupnja dovršenosti proizvoda.

Iznos za ovu mjeru može biti do 20.000,00 kn.

3.2. Sufinanciranje dijela troškova uvođenja programa razvoja novih proizvoda, odnosno poboljšanja postojeće proizvodnje i organiziranosti proizvodnje

S ciljem poticanja zadruga na razvoj i uvođenje novih proizvoda, podizanje kvalitete proizvoda ili stupnja dovršenosti proizvoda, odnosno poboljšanje postojeće proizvodnje, koje će rezultirati poboljšanjem konkurentnosti na tržištu kako zadruge, tako i zadrugara. Sufinancirat će se dio troškova nastalih u svrhu uvođenja programa razvoja novih proizvoda, odnosno poboljšanja postojeće proizvodnje i podizanja razine kvalitete proizvoda i proizvodnih tehnologija, zadovoljavanja temeljnih zahtjeva koje moraju zadovoljiti proizvođači da bi se postigla zaštita života i zdravlja ljudi, zaštita okoliša i potrošača, kao i poticanja i uključivanja što većeg broja zadrugara i kooperanata u sustav proizvodnje za poznatog kupca.

Iznos za ovu mjeru može biti do 30.000,00 kn.

3.3. Sufinanciranje organiziranog pristupa tržištu i plasmana zadružnih proizvoda

S ciljem jačanja tržišne sposobnosti zadruga i olakšavanja njihova pristupa domaćem i inozemnom tržištu, odnosno jačanja njihova organiziranog pristupa tržištu i plasmana zadružnih proizvoda sufinancirat će se dio troškova. U tu svrhu sufinancirat će se i dio troškova marketinških aktivnosti koji uključuju istraživanje tržišta, izradu web stranica zadruga, kataloga, promotivne i medijske prezentacije, te izradu promidžbenih materijala za zadruge.

Iznos za ovu mjeru može biti do 15.000,00 kuna.

4. NAČIN REALIZACIJE PROGRAMA

Postupak odobravanja namjenskih sredstava zadrugama provodi se putem Povjerenstva sastavljenog od predstavnika Ministarstva, koje imenuje Ministar.

Povjerenstvo na temelju objavljenog natječaja zaprima pristigle zahtjeve i prema priloženoj dokumentaciji razmatra i analizira opravdanost zahtjeva, te utvrđuje zadovoljenje kriterija za odobrenje sredstava.

Povjerenstvo donosi zaključak kojim predlaže odobravanje i visinu sredstava. Na temelju zaključka Ministar donosi odluku, te se sa zadrugom zaključuje ugovor.

5. KRITERIJI

U odlučivanju Povjerenstvo će se rukovoditi sljedećim kriterijima :

	KRITERIJI	BOD
I.	OPĆI	
1.	Lokacija zadruge	a) PPDS, otoci I skupine b) otoci II skupine, c) ostali
		3 2 1
2.	Broj zaposlenih	a) više od 5 b) 3 - 5 c) 1 - 2
		3 2 1
3.	Broj zadrugara	a) više od 20 b) 11 - 20 c) do 10
		3 2 1
4.	Broj kooperanata	a) više od 30 b) 11 - 30 c) do 10
		3 2 1
5.	Očekivani porast broja zaposlenih za razdoblje do 2006. godine	a) više od 7 b) 4 - 7 c) 1 - 3
		3 2 1
6.	Očekivani porast broja zadrugara za razdoblje do 2006. godine	a) više od 20 b) 11 - 20 c) 1 - 10
		3 2 1
7.	Očekivani porast broja kooperanata za razdoblje do 2006.	a) više od 10 b) do 10
		2 1
8.	Planirano povećanje proizvodnje/ plasmana do 2006.godine u %	a) više od 10% b) 6 - 10% c) do 5%
		3 2 1
I.	POSEBNI (ZA SVAKU MJERU)	BOD
1.	Poslovni plan/Investicijski program	
9.	Proizvodni kapaciteti - planirana ulaganja	a) izgradnja novih proizvodnih kapaciteta b) povećanje postojećih proizvodnih kapaciteta c) obnova postojećih
		5 3 1

		proizvodnih kapaciteta	
10.	Oprema – planirana ulaganja	a) izmjena tehnološkog procesa b) zamjena postojeće opreme novom c) nabava osnovnih sredstava za proizvodnju	5 3 1
2.	PROIZVODNJA		
11.	Tehnološka razina planiranih proizvoda	a) finalni proizvod b) poluproizvod c) sirovina	5 3 1
12.	Organiziranost proizvodnje zadružnih proizvoda (broj zadrugara i kooperanata vezanih uz poznatog kupca)	a) više od 20 b) 11 - 20 c) do 10	5 3 1
3.	ORGANIZIRANI PRISTUP TRŽIŠTU I PLASMAN		
13.	Ocjena utemeljenosti plasmana zadružnih proizvoda	a) ugovor b) predugovor c) pismo namjere	5 3 1

Visina sredstava će se utvrditi zavisno od broja ostvarenih bodova prema kriterijima iz ovog Programa.

6. DOKUMENTACIJA

Podnositelj zahtjeva za dodjelu namjenskih sredstava treba Ministarstvu dostaviti slijedeću dokumentaciju:

I. Popunjeni obrazac Zahtjeva i

- a) Izvadak iz sudskog registra Trgovačkog suda iz kojeg je vidljivo da je zadruga usklađena s Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o zadrugama (NN 12/2002.) ili dokaz o podnijetoj prijavi za usklađenje
- b) Razvojni plan zadruge
- c) Statistički izvještaj i/ili Račun dobiti i gubitka
- d) Bon 2 ili potvrdu banke o prometu i stanju računa,

II. Dokumentaciju za određenu mjeru predviđenu formularom Zahtjeva.

7. ZAVRŠNE ODREDBE

Ovaj Program realizirat će se tijekom 2003. godine do iskorištenja sredstava.

Namjenska sredstva se mogu odobriti i za troškove koji se sufinanciraju ovim Programom za razdoblje proteklih 12 mjeseci od objavljenog natječaja, a na temelju isplatne dokumentacije.

b) PROGRAM ZA NOVOOSNOVANE PROIZVODNE ZADRUGE

1. CILJEVI PROGRAMA

Temeljem programskih odrednica Vlade Republike Hrvatske, Ministarstvo za obrt, malo i srednje poduzetništvo pokreće za 2003. godinu Program potpora novoosnovanim proizvodnim zadrugama. Ovim Programom želi se poticati osnivanje proizvodnih zadruga, kao i olakšati njihovo uključivanje u gospodarske aktivnosti, čime se omogućava razvoj zadružnog poduzetništva.

2. KORISNICI PROGRAMA

Korisnici Programa su novoosnovane proizvodne zadruge koje su registrirane tijekom 2002 - 2003. godine.

Novoosnovane proizvodne zadruge koje su ostvarile pravo na potporu po Programu potpora novoosnovanim zadrugama tijekom 2002. godine mogu biti korisnici ovog Programa samo u dijelu mjera za koje nisu ostvarile potporu.

3. NAMJENA POTPORE

Ovaj Program omogućava sustav potpora za:

3.1. Pokriće troškova osnivanja zadruge

Novoosnovanim proizvodnim zadrugama želi se olakšati uključivanje u gospodarske aktivnosti kroz smanjenje početnih troškova osnivanja. Korisnicima ove potpore sufinancirat će se dio troškova osnivanja na temelju dostavljenog rješenja o upisu u sudski registar.

Iznos potpore za ovu mjeru može biti do 8.000,00 kn.

3.2. Sufinanciranje izrade plana razvoja zadruge

Za novoosnovane proizvodne zadruge sufinancirat će se izrada Plana razvoja iz kojeg su vidljivi raspoloživi resursi zadruge ili zadrugara, saznanja o potrebama tržišta, aktivnosti u pogledu pokretanja ili razvoja određene proizvodnje, elementi vezani uz planiranu proizvodnju, te potrebna financijska sredstva.

Iznos potpore za ovu mjeru može biti do 8.000,00 kuna.

Ovu potporu zadruga će pravdati dostavom kopije Plana razvoja u roku predviđenom Ugovorom.

3.3. Potpore za pripremu, uvođenje organizirane proizvodnje i plasmana zadružnih proizvoda

S ciljem organiziranog pristupa tržištu u proizvodnji i plasmanu zadružnih roba, te uključivanju većeg broja zadrugara u planiranu proizvodnju za poznatog kupca sufinancirat će se dio troškova.

Iznos potpore za ovu mjeru može biti do 8.000,00 kuna.

Za ovu potporu zadruga uz zahtjev za potporu treba dostaviti popis ugovora/predugovora/pisama namjere kupaca zadružnih proizvoda, kao i popis zadrugara i kooperanata koji su vezani za te kupce.

4. NAČIN REALIZACIJE PROGRAMA

Postupak odobravanja potpore zadrugama provodi se putem Povjerenstva sastavljenog od predstavnika Ministarstva, koje imenuje Ministar .

Povjerenstvo na temelju objavljenog natječaja zaprima pristigle zahtjeve, razmatra i analizira opravdanost zahtjeva, te utvrđuje zadovoljenje kriterija za odobrenje potpore.

Povjerenstvo donosi zaključak kojim predlaže visinu potpore, na temelju kojeg Ministar donosi odluku o potpori i zaključuje ugovor s korisnikom potpore.

5. KRITERIJI

U odlučivanju Povjerenstvo će se rukovoditi slijedećim kriterijima :

		KRITERIJI	BOD
I.	OPĆI		
1.	Lokacija zadruge	a) PPDS, otoci I skupine b) otoci II skupine, c) ostali	3 2 1
2.	Broj zaposlenih	a) više od 3 b) 1 - 2	2 1

3.	Broj zadrugara	a) više od 20 b) 11 - 20 c) do 10	3 2 1
4.	Broj kooperanata	a) više od 20 b) 11 - 20 c) do 10	3 2 1
I.	POSEBNI (ZA SVAKU MJERU)		
1.	Razvojni plan		
5.	Očekivani broj porasta zaposlenih za razdoblje do 2006. godine	a) više od 7 b) 4 - 7 c) 1 - 3	3 2 1
6.	Očekivani broj porasta zadrugara za razdoblje do 2006. godine	a) više od 20 b) 10 – 20 c) 1 – 10	3 2 1
7.	Očekivani broj porasta kooperanata za razdoblje do 2006.	a) više od 10 b) do 10	2 1
8.	Planirano povećanje proizvodnje do 2006.g.	a) povećanje više od 10% b) povećanje 6 – 10% c) povećanje do 5%	3 2 1
2.	Orgnizirani plasman		
9.	Ocjena organiziranosti proizvodnje zadružnih proizvoda (broj zadrugara i kooperanata vezanih uz poznatog kupca)	a) više od 10 b) 6-10 c) do 5	3 2 1
10.	Ocjena utemeljenosti plasmana zadružnih proizvoda	a) ugovor b) predugovor c) pismo namjere	3 2 1

Visina potpore će se utvrditi zavisno od broja ostvarenih bodova prema kriterijima iz ovog Programa.

6. DOKUMENTACIJA ZA DODJELU POTPORE

Podnositelj zahtjeva za dodjelu potpore treba Ministarstvu dostaviti slijedeću dokumentaciju:

1. Popunjeni obrazac Zahtjeva za odobrenje potpore,
 2. Izvadak iz sudskog registra Trgovačkog suda,
- Za potporu pod točkom 3.3. potrebno je dostaviti i:
3. Popis predugovora/ugovora/pisama namjere (s potencijalnim kupcima zadružnih proizvoda)
 4. Popis zadrugara i kooperanata (koji su vezani za te kupce).

7. ZAVRŠNE ODREDBE

Ovaj Program realizirat će se tijekom 2003. godine do iskorištenja predviđenih sredstava.

*Izvor: Ministarstvo za obrt, malo i srednje poduzetništvo,
Odjel za zadruge, veljača 2003.; www.momsp.hr

3. Narodne novine, br. 39/95.

ZAKON O ZADRUGAMA

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

(1) Zadruga je dobrovoljno udruženje zadrugara u kojem svaki član sudjeluje neposredno i koje zajedničkim poslovanjem po načelu uzajamne pomoći unapređuje i zaštićuje svoj gospodarski i drugi profesionalni interes, u cilju ostvarenja svoje osobne i zajedničke dobiti zadrugara u skladu sa zakonom i pravilima zadruge.

(2) Zadrugar u smislu ovoga Zakona je fizička osoba koja u cijelosti ili djelomično posluje putem zadruge, tj. ona osoba koja putem zadruge prodaje svoje proizvode, odnosno usluge, nabavlja proizvode ili koristi usluge potrebne za obavljanje svoje djelatnosti ili na drugi način neposredno sudjeluje u ostvarivanju ciljeva radi kojih je zadruga osnovana.

(3) Svojstvo zadrugara stječe se osnivanjem zadruge ili pristupanjem zadruzi.

(4) Svojstvo zadrugara ne može se steći samo na temelju unosa članskog uloga.

Članak 2.

Ako ovim Zakonom nije drukčije propisano, na zadruge se primjenjuju propisi kojima se uređuju obvezni odnosi u ortakluku.

Članak 3.

(1) Zadruga je pravna osoba i upisuje se u sudski registar.

(2) Zadruga svojstvo pravne osobe stječe upisom u sudski registar.

Članak 4.

(1) Tvrtka je ime pod kojim zadruga posluje i pod kojim sudjeluje u pravnom prometu.

(2) Tvrtka zadruge mora sadržavati naznaku da se radi o zadruzi.

(3) Odredbe Zakona o trgovačkim društvima koje se odnose na tvrtku, odgovarajuće se primjenjuju na tvrtku zadruge ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.

Članak 5.

Predmet poslovanja zadruge može biti obavljanje svake djelatnosti koja nije zakonom zabranjena.

Članak 6.

Zadruga uživa posebnu zaštitu države u obavljanju registrirane djelatnosti.

II. OSNIVANJE I UPRAVLJANJE ZADRUGOM

Članak 7.

- (1) Zadrugu mogu osnovati najmanje tri poslovno sposobne fizičke osobe.
- (2) Novi zadrugari imaju ista prava i obveze kao i osnivači koja se utvrđuju pravilima zadruge.

Članak 8.

- (1) Zadrugar ulaže u zadrugu članski ulog. Članski ulozi mogu biti u kunama, stvarima i pravima izraženim u novčanoj protuvrijednosti.
- (2) Ako nije drukčije ugovoreno, zadrugari moraju unijeti jednake uloge.

Članak 9.

- (1) Zadruga se osniva ugovorom o osnivanju zadruge.
- (2) Ugovor o osnivanju sadrži:
 1. ime i prezime osnivača i njihove jedinstvene matične brojeve građana,
 2. tvrtku i sjedište,
 3. predmet poslovanja,
 4. oblik i visinu uloga te rok uplate novčanih sredstava zadrugara,
 5. rok u kome se moraju u zadrugu uložiti članski ulozi,
 6. prava i obveze osnivača u pogledu obavljanja djelatnosti, upravljanja, udjela u dobiti, odnosno udjela u podmiri gubitaka, nastupanja u pravnom prometu, odgovornosti i povrata uloga i drugih sredstava,

7. druge odredbe koje se odnose na osnivanje, poslovanje i prestanak zadruge.

(3) Ugovor iz stavka 1. ovoga članka sklapa se u obliku javnobilježničke isprave.

Članak 10.

(1) Zaključivanjem ugovora o osnivanju zadruge i unosa članskog uloga saziva se osnivačka skupština zadruge, najkasnije u roku od tri mjeseca.

(2) Osnivačka skupština donosi pravila zadruge, bira upravitelja, imenuje članove nadzornog odbora.

(3) Osnivačka skupština zadruge donosi odluke većinom glasova svojih osnivača ako ugovorom o osnivanju nije drukčije određeno.

Članak 11.

Pravila zadruge sadrže odredbe o:

- tvrtki, sjedištu i predmetu poslovanja zadruge,
- pravima i ovlastima upravitelja,
- zastupanju i predstavljanju zadruge,
- stjecanju prava i obveza u pravnom prometu,
- unutaršnjem ustroju zadruge,
- načinu podjele dobiti,
- načinu namire gubitaka,
- sredstvima i fondovima zadruge,
- obliku i visini članskih uloga zadrugara,
- upravljanju zadrugom, tijelima zadruge, pravima, obvezama i odgovornostima zaposlenih u zadrugi,
- poslovnoj tajni,
- načinu pristupanja i istupanja iz zadruge,
- načinu donošenja odluka na skupštini,
- pravima i obvezama zadrugara u slučaju istupanja iz zadruge,
- prestanku zadruge,
- te o drugim pitanjima od značenja za obavljanje djelatnosti i poslovanja zadruge.

Članak 12.

(1) Prijava za upis u sudski registar podnosi se nakon održavanja osnivačke skupštine na kojoj su donesena pravila zadruge, izabran

upravitelj te imenovani članovi nadzornog odbora ako zadruga ima nadzorni odbor.

(2) U sudski registar upisuje se:

- tvrtka, sjedište i predmet poslovanja zadruge,
- ukupni iznos članskih uloga,
- dan sklapanja ugovora o osnivanju,
- imena članova nadzornog odbora, ako ga zadruga ima,
- ime upravitelja,
- ovlasti za zastupanje zadruge,
- odgovornost zadrugara.

III. TIJELA ZADRUGE

Članak 13.

(1) Zadrugom upravljaju zadrugari.

(2) U upravljanju zadrugom svaki zadrugar ima jedan glas, ako ugovorom o osnivanju zadruge ili pravilima zadruge nije drukčije uređeno.

(3) Zadruga vodi imenik zadrugara. Ministar gospodarstva propisat će ustroj i način vođenja imenika zadruga.

Članak 14.

(1) Tijela zadruge su skupština, nadzorni odbor i upravitelj.

(2) Pravilima zadruge može se predvidjeti formiranje upravnog odbora.

Članak 15.

(1) Najviše tijelo u zadrugi je skupština zadruge, koja se sastaje najmanje jedanput na godinu.

(2) Skupštinu zadruge čine svi zadrugari, odnosno njihovi punomoćnici.

(3) Skupština zadruge:

- donosi pravila zadruge,
- bira i razrješava upravitelja zadruge,
- odlučuje o raspodjeli, upotrebi te pokriću gubitaka,
- donosi financijsko izvješće zadruge,
- bira i razrješuje nadzorni odbor, odnosno druga tijela,
- donosi odluku o osnivanju i o pristupanju zadržnom savezu,
- odlučuje o drugim pitanjima predviđenim ugovorom o osnivanju zadruge, pravilima zadruge i zakonom.

Članak 16.

- (1) Nadzorni odbor nadzire poslovanje zadruge te obavlja druge poslove predviđene pravilima zadruge.
- (2) Broj članova nadzornog odbora, njegov izbor, mandat i druga pitanja u svezi s njegovim radom i ovlastima, uređuje se pravilima zadruge.
- (3) Ako zadruga ima manje od deset zadrugara skupština zadruge može obavljati poslove nadzornog odbora.

Članak 17.

- (1) Upravitelj zastupa i predstavlja zadrugu, te obavlja druge poslove utvrđene ugovorom o osnivanju, pravilima zadruge i zakonom.
- (2) Mandat upravitelja je četiri godine ako ugovorom o osnivanju i pravilima zadruge nije drukčije određeno.
- (3) Upravitelj ne može biti član nadzornog odbora, ali mora biti nazočan sjednicama nadzornog odbora, bez prava odlučivanja.

Članak 18.

Zaposleni u zadruzi ostvaruju svoja prava i obveze iz radnog odnosa u skladu sa zakonom i kolektivnim ugovorom.

IV. IMOVINA I POSLOVANJE ZADRUGE

Članak 19.

- (1) Imovinu zadruge čine članski ulozi zadrugara i imovina stečena poslovanjem zadruge.
- (2) Imovina zadruge je zajedničko vlasništvo zadrugara.
- (3) Zadrugar ne može bez suglasnosti ostalih zadrugara raspolagati svojim udjelom u zadruzi ni pojedinim stvarima i pravima, a niti može zahtijevati diobu imovine u zajedničkom vlasništvu.

Članak 20.

- (1) Dobit pripada zadrugarima sukladno odredbama ugovora o osnivanju i pravilima zadruge.
- (2) Skupština zadruge može odlučiti da dobit ili dio dobiti uporabi za razvoj zadruge.

Članak 21.

Zadruga posluje u svoje ime i za svoj račun; u ime i za račun zadrugara; a može poslovati u svoje ime i za račun zadrugara, u skladu sa ugovorom o osnivanju i pravilima zadruge.

Članak 22.

(1) Zadruga u pravnom prometu odgovara za svoje obveze svom svojom imovinom.

(2) Za obveze koje se ne mogu namiriti iz sredstava zadruge odgovaraju zadrugari, u skladu sa zakonom i pravilima zadruge.

(3) Pravilima zadruge utvrđuje se rok u kojem zadrugar koji je istupio iz zadruge jamči za obveze nastale za vrijeme njegovog članstva.

V. PRESTANAK ZADRUGE

Članak 23.

(1) Zadruga prestaje:

1. ako se broj zadrugara smanji ispod broja propisanog odredbom članka 7. stavka 1. ovoga Zakona,
2. kada skupština zadruge dvotrećinskom većinom svih glasova zadrugara odluči da zadruga prestaje, da se spoji sa drugom zadrugom ili da se pripoji drugoj zadruzi odnosno da se podijeli na više zadruga,
3. ako se pravomoćnom odlukom suda utvrdi ništavost upisa u sudski registar,
4. u slučaju stečaja,
5. u drugim slučajevima utvrđenim zakonom, ugovorom o osnivanju zadruge, odnosno pravilima zadruge.

(2) Ako se zadruga spoji s drugom zadrugom, pripoji drugoj zadruzi ili se podijeli na više zadruga imovina i obveze zadruge prenose se na njene pravne sljednice.

(3) Nad zadrugom koja prestaje u slučajevima predviđenim točkama 1., 3. i 5. stavka 1. ovoga članka, provodi se postupak likvidacije primjenom propisa o likvidaciji javnog trgovačkog društva.

VI. ZADRUŽNI SAVEZI

Članak 24.

- (1) Dvije ili više zadruga mogu osnivati zadružni savez.
- (2) Zadružni savez je pravna osoba i upisuje se u sudski registar.
- (3) Ugovorom se određuje naziv, sjedište, djelatnost i ustroj zadružnog saveza.

Članak 25.

- (1) Zadružni savezi pružaju stručnu i drugu pomoć pri promicanju poslovanja postojećih zadruga, osnivanju novih zadruga te surađuju s nadležnim tijelima kod donošenja propisa i mjera od interesa za zadruge.
- (2) Članice u okviru zadružnih saveza usklađuju i ostvaruju gospodarske, poslovne i druge interese i funkcije, programe proizvodnje, pitanja važna za robnu razmjenu s inozemstvom i druga pitanja predviđena statutom zadružnih saveza.
- (3) Zadruge mogu ovlastiti zadružne saveze da za njihove potrebe obavljaju pojedine poslove privremeno, povremeno ili trajno.

Članak 26.

- (1) Zadružnim savezom upravljaju članice na način utvrđen ugovorom o osnivanju i statutom saveza.
- (2) Ugovorom o osnivanju i statutom zadružnog saveza utvrđuje se način osiguranja sredstava za rad zadružnog saveza i njihov utrošak.

VII. KAZNENE ODREDBE

Članak 27.

- (1) Novčanom kaznom od 1.000,00 do 10.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj zadruga ako ne vodi imenik zadrugara (članak 13. stavak 3.).
- (2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba u zadruzi novčanom kaznom od 1.000,00 do 15.000,00 kuna.
- (3) Novčanom kaznom od 1.000,00 kuna od 15.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj zadruga i odgovorna osoba ako se izvrši usklađivanje s odredbama ovoga Zakona (članak 31. stavak 1.).

VIII. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 28.

Imovina koju su zadruge dobile na korištenje od bivših društveno-političkih zajednica, a koje su tom imovinom raspolagale na temelju zakonskih propisa navedenih u članku 1. Zakona o zabrani prijenosa prava raspolaganja i korištenja određenih nekretnina u društvenom vlasništvu na druge korisnike odnosno u vlasništvu fizičkih i pravnih osoba ("Narodne novine", br. 53/90, 61/91, 25/93. i 70/93.) ostaju tim zadrugama na korištenje do donošenja zakona o vraćanju ili plaćanju naknade za oduzetu imovinu.

Članak 29.

(1) Imovina zadruga koja je nezakonitim radnjama bez naknade prenijeta drugim pravnim osobama, ta pravna osoba vratit će tu imovinu zadrugama, odnosno njihovim pravnim sljednicima na temelju dokumentiranog zahtjeva.

(2) Zahtjev se podnosi mjesno nadležnom trgovačkom sudu.

(3) Postupak se provodi po pravilima izvanparničnog postupka.

(4) Zahtjev iz stavka 1. ovoga članka može podnijeti i općina na čijem se području nalazi bivša zadržna imovina i tu imovinu prenijeti novoosnovanoj zadrugi na tom području.

Članak 30.

(1) Postojeće zadruge dužne su uskladiti svoje opće akte odredbama ovoga Zakona i na temelju izmijenjenih akata izabrati, odnosno imenovati tijela zadruge i podnijeti prijavu za upis u sudski registar najkasnije do 31. prosinca 1995. godine.

(2) Postupak usklađivanja provodi se na način predviđen člancima 9. i 10. ovoga Zakona.

(3) U postupku usklađivanja iz stavka 1. ovoga članka postojeći zadrugari upisani u sudski registar ili imenik zadrugara dužni su omogućiti stjecanje svojstva zadrugara pod istim uvjetima i onim zadrugarima kojima je prestalo članstvo u zadrugi, odnosno njihovim nasljednicima.

(4) Postojećim zadrugama zabranjuje se prodaja nepokretne imovine dok se ne izvrši usklađivanje s odredbama ovoga Zakona i ne ponese prijava za upis u sudski registar.

(5) Zadrugari, u pravilu, imaju jednaku vrijednost udjela u ukupnoj imovini zadruge.

(6) Nakon završenog postupka usklađivanja, zadruga podnosi Ministarstvu privatizacije i upravljanja imovinom izvješće koje sadržava popis i procjenu vrijednosti imovine zadruge, osnove stjecanja imovine, podatke o broju i visini uloga zadrugara.

Članak 31.

(1) Prestankom zadruge koja je postojala na dan stupanja na snagu ovoga Zakona, imovina zadruge nakon podmirenja obveza prema vjerovnicima i povrata uloga zadrugarima dodjeljuje se općini na čijem području je zadruga.

(2) Općina je dužna imovinu iz stavka 1. ovoga članka dodijeliti novoosnovanoj zadruzi iste djelatnosti na tom području.

Članak 32.

Ovaj Zakon ne odnosi se na štedno-kreditne zadruge i stambene zadruge.

Članak 33.

Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o zadrugama ("Narodne novine", br. 53/91.), odredbe članka 91. do 117. Zakona o osobnom radu u zanatstvu i o zanatskim zadrugama ("Narodne novine", br. 34/19. i 49/81.) i Uredba o zabrani raspolaganja zadružnom imovinom ("Narodne novine", br. 25/95.).

Članak 34.

Propis iz članka 13. stavka 3. ovoga Zakona ministar gospodarstva donijet će u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 35.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u "Narodnim novinama".

4. Narodne novine, br. 67/01.

**ZAKON
O IZMJENI ZAKONA
O ZADRUGAMA**

Članak 1.

U Zakonu o zadrugama (»Narodne novine«, br. 36/95.) u članku 32. riječi: »i stambene zadruge« brišu se.

Članak 2.

Stambene zadruge osnovane na temelju Zakona o stambenim zadrugama (»Narodne novine«, br. 47/86., 47/89., 35/00., 100/00. i 131/00.) nastavljaju radom od dana primjene ovoga Zakona prema odredbama Zakona o zadrugama (»Narodne novine«, br. 36/95.).

Članak 3.

(1) Stambene zadruge iz članka 2. ovoga Zakona dužne su uskladiti svoje opće akte i poslovanje s odredbama Zakona o zadrugama u roku od šest mjeseci od dana primjene ovoga Zakona.

(2) Stambena zadruga koja ne uskladi svoje akte u roku iz stavka 1. ovoga članka prestaje radom.

Članak 4.

Ovaj Zakon stupa na snagu danom objave u »Narodnim novinama«, a primjenjuje se od 31. srpnja 2001.

5. Narodne novine, br. 12/02.

ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZADRUGAMA

Članak 1.

U Zakonu o zadrugama («Narodne novine«, br. 36/95. i 67/01.) u članku 1. stavku 1. iza riječi: »zajedničke dobiti« dodaju se riječi: »ili drugih interesa«.

U stavku 2. iza riječi: »fizička osoba« dodaju se riječi: »i pravna osoba«.

Članak 2.

U članku 5. dodaje se stavak 2. koji glasi:

»(2) Ovaj Zakon primjenjuje se i na zadruge čije je osnivanje i poslovanje uređeno posebnim propisima, osim ako tim propisima nije što drukčije određeno.«

Članak 3.

U članku 6. dodaje se stavak 2. koji glasi:

»(2) Posebna skrb države očituje se kroz stvaranje okruženja za razvoj zadrugarstva. Država će poticati osnivanje zadruga i razvojne projekte zadruga i zadružnog sustava, sukladno gospodarskoj i socijalnoj strategiji razvoja.«

Članak 4.

Članak 7. mijenja se i glasi:

»(1) Zadrugu mogu osnovati najmanje tri osnivača, ako posebnim zakonom nije drukčije određeno.

(2) Novi zadrugari imaju ista prava i obveze kao i osnivači. Prava i obveze koje nisu utvrđene ugovorom utvrđuju se pravilima zadruge.«

Članak 5.

Članak 8. mijenja se i glasi:

»(1) Zadrugar ulaže u zadrugu članski ulog koji može biti u novcu, stvarima i pravima izraženim u kunskoj protuvrijednosti. Pravilima

zadruge odredit će se mjerila i kriteriji prema kojima će se obračunavati novčana vrijednost uloga u stvarima i pravima.

(2) Zadrugari su ravnopravni u odlučivanju neovisno o broju članskih uloga.

(3) Zadrugari unose jednake uloge.«

Članak 6.

U članku 9. stavak 2. mijenja se i glasi:

»(2) Ugovor o osnivanju sadrži:

1. ime i prezime osnivača i njihove jedinstvene matične brojeve građana, odnosno tvrtku, sjedište pravne osobe,
2. tvrtku i sjedište zadruge,
3. djelatnost,
4. visinu članskog uloga, izraženu u novcu, stvarima i pravima izraženim u kunsjoj protuvrijednosti,
5. rok u kojem se u zadrugu moraju unijeti članski ulozi,
6. prava i obveze osnivača u obavljanju djelatnosti, upravljanju, udjelu u dobiti, odnosno udjelu u pokriću gubitaka, nastupanju u pravnom prometu, u odgovornosti i povratu uloga i drugih sredstava,
7. druge odredbe koje se odnose na osnivanje, poslovanje i prestanak zadruge.«

Članak 7.

U članku 11. iza podstavka 15. dodaje se novi podstavak 16. koji glasi:

»- uvjetima i postupku prestanka članstva zadrugara koji svojim djelovanjem šteti interesima zadrugara ili poslovanju zadruge,«.

Dosadašnji podstavak 16. postaje podstavak 17.

Članak 8.

U članku 12. iza stavka 2. dodaje se stavak 3. koji glasi:

»(3) Zadruga je dužna Rješenje o upisu u sudski registar dostaviti Hrvatskom savezu zadruga u roku od 15 dana računajući od dana upisa.«

Članak 9.

U članku 13. stavku 2. umjesto zareza stavlja se točka, a riječi: »ako ugovorom o osnivanju zadruge ili pravilima zadruge nije drugačije određeno« brišu se.

U stavku 3. riječi: »Ministar gospodarstva« zamjenjuju se riječima: »Ministar za obrt, malo i srednje poduzetništvo«, a riječ: »zadruga« zamjenjuje se riječima: »zadrugara, evidencija zadruga i zadružnih saveza.«

Članak 10.

U članku 14. stavku 1. iza riječi: »upravitelj« dodaje se zarez i riječi: »ili uprava«.

Stavak 2. briše se.

Članak 11.

U članku 15. stavak 3. mijenja se i glasi:

»(3) Skupština zadruge:

- donosi pravila i druge opće akte,
- bira i opoziva nadzorni odbor i upravitelja, odnosno upravu i druga tijela,
- donosi plan i program rada,
- donosi odluku o kreditnom zaduženju zadruge, te o opterećenju i otuđivanju pokretne i nepokretne imovine,
- odlučuje o raspodjeli dobiti, te pokriću gubitaka,
- usvaja financijsko izvješće zadruge i izvješće o obavljenoj reviziji,
- donosi odluku o isključenju zadrugara,
- donosi odluku o suosnivanju druge zadruge,
- odlučuje o svim oblicima udruživanja i razdruživanja,
- odlučuje o svim pitanjima u skladu sa zakonom i pravilima zadruge.«

Članak 12.

Članak 16. mijenja se i glasi:

»(1) Nadzorni odbor ima najmanje tri člana. Skupština bira nadzorni odbor većinom svih zadrugara na vrijeme od dvije godine. Član nadzornog odbora može biti opozvan i prije vremena na koji je izabran. U postupcima protiv članova nadzornog odbora zadrugu zastupaju opunomoćenici koje bira skupština.

(2) Ako zadruga ima manje od deset zadrugara, skupština zadrugara može obavljati poslove nadzornog odbora.«

Članak 13.

Iza članka 16. dodaje se članak 16.a koji glasi:

»Članak 16.a

Nadzorni odbor sastaje se prema potrebi, najmanje jedanput u tri mjeseca, a obavlja sljedeće poslove:

- nadzire upravu u vođenju poslova,
- po potrebi obavlja uvid u poslovne knjige i obavlja nadzor financijskog poslovanja zadruge,
- obavlja pregled godišnjeg obračuna, raspodjelu dobiti i pokriva gubitka, o čemu izvješćuje skupštinu prije donošenja godišnjeg obračuna,
- radi zaštite interesa zadruge privremeno može obustaviti izvršenje odluka i radnji članova uprave, poduzeti mjere za redoviti nastavak poslova i u roku od osam dana saziva skupštinu,
- zastupa interese zadruge u postupcima protiv članova uprave,
- saziva izvanrednu skupštinu ako je to u interesu zadruge,
- obavlja i druge poslove u skladu sa zakonom i pravilima zadruge.«

Članak 14.

U članku 17. stavku 1. iza riječi: »Upravitelj« dodaju se riječi: »odnosno uprava«.

U stavku 2. i 3. iza riječi: »upravitelja« u određenom broju dodaju se riječi: »ili člana uprave« u odgovarajućem broju.

Članak 15.

U članku 19. stavak 2. briše se.

U stavku 3. iza riječi: »pravima« stavlja se točka, a riječi: »a niti može zahtijevati diobu imovine u zajedničkom vlasništvu« brišu se.

Iza stavka 3. dodaje se stavak 4. koji glasi:

»(4) Kod isplate zadrugara kojem je prestalo članstvo u zadrugi u udjel zadrugara se uračunava dio imovine zadruge stečene za vrijeme njegova članstva u zadrugi i to razmjerno osobnom doprinosu zadrugara u stjecanju te imovine.«

Članak 16.

Članak 24. mijenja se i glasi:

»(1) Zadruge mogu osnivati i udruživati se u teritorijalne i strukovne zadružne saveze radi usklađivanja, zastupanja i promicanja zajedničkih interesa u sklopu kojih ostvaruju gospodarske, poslovne i druge interese. Zadruge se iz zadržanih saveza mogu razdružiti istupanjem ili isključenjem.

(2) Zadružni savez pravna je osoba i upisuje se u sudski registar, sukladno pravilima za upis zadruga. Odlukom o osnivanju i statutom zadružnog saveza utvrđuju se uvjeti i način osnivanja, djelatnost, upravljanje, prava i obveze, način i uvjeti istupanja ili isključenja članica i ostale odredbe u skladu sa zakonom.

(3) Zadružni savez je dužan rješenje o upisu u sudski registar dostaviti Hrvatskom savezu zadruga u roku od 15 dana računajući od dana upisa.«

Članak 17.

Članak 25. mijenja se i glasi:

»(1) Hrvatski savez zadruga je samostalna stručno poslovna organizacija zadruga i zadružnih saveza koji se osniva ovim Zakonom radi promicanja, usklađivanja i zastupanja zajedničkih interesa zadrugara, zadruga i zadružnih saveza.

(2) Hrvatski savez zadruga zastupa interese zadruga i zadružnih saveza pred državnim i drugim tijelima u zemlji i inozemstvu.

(3) Hrvatski savez zadruga je pravna osoba sa sjedištem u Zagrebu i upisuje se u sudski registar.«

Članak 18.

Članak 26. mijenja se i glasi:

»(1) Hrvatski savez zadruga može osnovati područne urede.

(2) Broj i zadaće ureda utvrđuju se statutom. Odluku o osnivanju donosi skupština.«

Članak 19.

Iza članka 26. dodaju se članci: 26.a, 26.b, 26.c, 26.d, 26.e, 26.f, 26.g, 26.h, 26.i i 26.j koji glase:

»Članak 26.a

Članovi Hrvatskog saveza zadruga obvezno su zadruge, te strukovni i teritorijalni zadružni savezi registrirani na području Republike Hrvatske.

Članak 26.b

Zadaci Hrvatskog saveza zadruga su:

- promicanje zadrugarstva i zadružnih načela,
- zastupanje interesa zadruga i zadružnih saveza pred tijelima državne uprave i drugim organizacijama,

- davanje mišljenja i prijedloga državnim tijelima kod donošenja propisa u području zadrugarstva,
- pružanje stručne i druge pomoći zadrugarima, zadrugama i zadružnim savezima, prilikom osnivanja, poslovanja i prestanka rada zadruga i zadružnih saveza,
- vođenje evidencije zadruga i zadružnih saveza,
- drugi poslovi koji proizlaze iz zakona i statuta Hrvatskog saveza zadruga.

Članak 26.c

- (1) Tijela Hrvatskog saveza zadruga su skupština, nadzorni odbor i uprava.
- (2) Skupština se sastoji od predstavnika zadruga i zadružnih saveza.
- (3) Mandat člana skupštine traje četiri godine.
- (4) Skupština Hrvatskog saveza zadruga:
 - donosi statut i druge opće akte,
 - imenuje i razrješava članove nadzornog odbora i upravu,
 - donosi financijski plan i odlučuje o godišnjim financijskim izvješćima,
 - odlučuje o raspisivanju izbora,
 - donosi odluku o visini, načinu i rokovima plaćanja doprinosa,
 - donosi pravilnik o organizaciji Suda časti, te postupku i mjerama koje on može izreći,
 - obavlja i druge poslove predviđene zakonom.

Članak 26.d

- (1) Statutom Hrvatskog saveza zadruga utvrđuje se:
 - način ostvarivanja interesa, prava, obveza i odgovornosti članova,
 - postupak donošenja i izmjene statuta i drugih općih akata,
 - tijela Hrvatskog saveza zadruga, njihov sastav, djelokrug, način biranja i opoziva, te trajanje mandata i način odlučivanja,
 - ustrojstvo Hrvatskog saveza zadruga, djelokrug rada ureda, te zadaci stručne službe,
 - zastupanje i predstavljanje Hrvatskog saveza zadruga,
 - sastav, način izbora, konstituiranje, djelokrug i način rada Suda časti,
 - javnost rada i informiranje,
 - suradnja s tijelima državne vlasti, drugim tijelima i organizacijama u zemlji i inozemstvu,
 - osiguranje sredstava za rad Hrvatskog saveza zadruga.
- (2) Statut Hrvatskog saveza zadruga objavljuje se u »Narodnim novinama«.

(3) Prethodno mišljenje na Statut Hrvatskog saveza zadruga daje Ministarstvo za obrt, malo i srednje poduzetništvo, a Vlada Republike Hrvatske daje suglasnost.

Članak 26.e

Nadzorni odbor Hrvatskog saveza zadruga:

- utvrđuje prijedlog statuta i drugih općih akata koje donosi skupština,
- predlaže odluke i stavove te daje mišljenje o pitanjima o kojima raspravlja skupština,
- donosi odluku o prigovorima na pojedinačne akte donesene u prvom stupnju,
- nadzire provođenje statuta i drugih općih akata Hrvatskog saveza zadruga, materijalno-financijsko poslovanje i raspolaganje sredstvima te obavlja i druge poslove predviđene statutom.

Članak 26.f

Uprava Hrvatskog saveza zadruga:

- predstavlja Hrvatski savez zadruga u zemlji i inozemstvu, pred tijelima državne vlasti, zastupa Hrvatski savez zadruga i odgovara za zakonitost rada Hrvatskog saveza zadruga,
- provodi odluke i zaključke skupštine,
- vodi brigu o zakonitosti rada stručnih službi,
- vodi brigu o imovini Hrvatskog saveza zadruga,
- predlaže mjere za razvoj zadrugarstva i zadružnog organiziranja,
- izvješćuje nadzorni odbor o poslovima koji su joj stavljeni u nadležnost,
- obavlja i druge poslove koji proizlaze iz odluka i zaključaka skupštine i Statuta Hrvatskog saveza zadruga.

Članak 26.g

Ista osoba ne može biti istovremeno član uprave i nadzornog odbora.

Članak 26.h

(1) Sud časti tijelo je Hrvatskog saveza zadruga koji djeluje po prijedlogu zadrugara, zadruga i zadružnog saveza ili građana koji imaju pravni interes.

(2) U Sud časti skupština imenuje 10 stalnih sudaca koji zasjedaju u vijeću od tri suca.

(3) Za suca Suda časti može biti biran svaki zadrugar koji uživa poseban ugled, a mogu biti birane i druge stručne osobe iz područja zadrugarstva i pravnih znanosti. Za suca Suda časti ne mogu biti birani članovi nadzornog

odbora, uprave ili upravitelji zadruga, zadružnih saveza i Hrvatskog saveza zadruga.

Članak 26.i

Sredstva potrebna za rad Hrvatskog saveza zadruga osiguravaju se iz doprinosa koji plaćaju članovi, prihoda od imovine, naknade za usluge i drugih izvora.

Članak 26.j

- (1) Hrvatski savez zadruga ima stručnu službu.
- (2) Opće akte o organizaciji i radu stručne službe donosi tijelo Hrvatskog saveza zadruga određeno statutom.«

Članak 20.

Iza članka 26.j dodaje se nova glava VI. A koja glasi: »VI. A ZADRUŽNA REVIZIJA I NADZOR« i članci 26.k, 26.l i 26.m koji glase:

»Članak 26.k

- (1) Zadruga podliježu obavezi skraćene revizije suglasno propisima o računovodstvu s posebnim osvrtom na status objekata, imovinu, način upravljanja, vođenja registra zadrugara, te zaštitu gospodarskog i drugog interesa zadrugara. Zadruga su obvezne podvrgnuti se reviziji svake treće financijske godine.
- (2) Zadruga može pravilima zadruga propisati provođenje revizije i u kraćim vremenskim razdobljima.
- (3) Sukladno stavku 1. ovoga članka na reviziju će se na odgovarajući način primjenjivati propisi o reviziji koji se odnose na male poduzetnike i međunarodni standardi o reviziji.

Članak 26.l

- (1) Reviziju zadruga vrši ovlašteni revizor.
- (2) Tijekom obavljanja revizije ovlašteni revizor je obavezan u roku od tri dana izvijestiti upravu zadruga o svakoj činjenici koja je uočena, a koja:
 - predstavlja kršenje zakona ili propisa,
 - predstavlja težu prijevaru ili pronevjeru,
 - predstavlja materijalno značajnu promjenu financijskog rezultata iskazanog u nerevidiranom godišnjem financijskom izvješću,
 - predstavlja kršenje internih akata zadruga,
 - kao i o ostalim činjenicama i okolnostima koje mogu ugroziti daljnje poslovanje zadruga.

(3) Izvješće o obavljenoj reviziji ovlašteni revizor dostavlja skupštini zadruge.

(4) Članovi uprave i nadzornog odbora, radnici i članovi zadruge u kojoj se vrši revizija, ne mogu provoditi reviziju te zadruge.

Članak 26.m

Nadzor nad primjenom odredaba ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju njega provodi nadležno ministarstvo za obrt, malo i srednje poduzetništvo.«

Članak 21.

Članak 27. mijenja se i glasi:

»(1) Novčanom kaznom od 2.000,00 do 10.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj zadruga i zadružni savez ako ne dostavi rješenje o upisu u Sudski registar Hrvatskom savezu zadruga u zakonskom roku.

(2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba u zadruzi novčanom kaznom od 1.000,00 do 5.000,00 kuna.

(3) Novčanom kaznom od 5.000,00 do 20.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj zadruga ako ne vodi imenik zadrugara.

(4) Za prekršaj iz stavka 3. ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba u zadruzi novčanom kaznom od 2.000,00 do 10.000,00 kuna.

(5) Novčanom kaznom od 2.000,00 do 15.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj zadruga i zadružni savez ako ne obavi usklađivanje s odredbama ovoga Zakona.

(6) Za prekršaj iz stavka 5. ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba u zadruzi novčanom kaznom od 2.000,00 do 10.000,00 kuna.

(7) Novčanom kaznom od 2.000,00 do 15.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj zadruga ako ne izvrši reviziju propisanu ovim Zakonom.

(8) Za prekršaj iz stavka 7. ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba u zadruzi novčanom kaznom od 2.000,00 do 10.000,00 kuna.«

Članak 22.

Iza članka 31. dodaje se članak 31.a koji glasi:

»Članak 31.a

Ukoliko se u roku od jedne godine računajući od dana prenošenja u vlasništvo jedinici lokalne samouprave, imovina iz članka 31. ovoga Zakona ne prenese u vlasništvo novoosnovanoj zadruzi iste djelatnosti na tom području, postaje državno vlasništvo.«

Članak 23.

Članak 32. briše se.

Članak 24.

(1) Zadruga i zadružni savezi dužni su uskladiti svoje opće akte s odredbama ovoga Zakona i na temelju izmijenjenih akata izabrati, odnosno imenovati svoja tijela i podnijeti prijavu za upis u sudski registar u roku od šest mjeseci, računajući od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Zadruga i zadružni savezi koji se osnuju ili usklade svoje opće akte suglasno odredbama ovoga Zakona u vremenu prije nego što počne radom Hrvatski savez zadruga, dostavit će rješenja o upisu u sudski registar, odnosno rješenja o usklađivanju u roku od 15 dana, računajući od dana početka rada Hrvatskog saveza zadruga.

Članak 25.

(1) Obvezuje se Vlada Republike Hrvatske da u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona, imenuje privremenog upravitelja Hrvatskog saveza zadruga, koji će podnijeti prijavu za upis u sudski registar i obaviti pripreme za početak njegova rada.

(2) Ministarstvo za obrt, malo i srednje poduzetništvo poduzet će mjere i aktivnosti radi upisa u sudski registar i početak rada Hrvatskog saveza zadruga.

Članak 26.

Pravilnik o imeniku zadrugara, Pravilnik o evidenciji zadruga i zadružnih saveza donijet će ministar za obrt, malo i srednje poduzetništvo u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 27.

Postupci koji su započeti, a nisu dovršeni do stupanja na snagu ovoga Zakona, dovršit će se po odredbama ovoga Zakona, osim postupaka usklađivanja stambenih zadruga na koje se primjenjuje rok utvrđen Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o zadrugama (»Narodne novine«, br. 67/01.).

Članak 28.

Na zadruge, strukovne i teritorijalne saveze i Hrvatski savez zadruga, danom stupanja na snagu ovoga Zakona neće se primjenjivati Zakon o Hrvatskoj gospodarskoj komori (»Narodne novine«, br. 66/91. i 73/91.).

Članak 29.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

6. Narodne novine, br. 59/95.

PRAVILNIK O IMENIKU ZADRUGARA

Članak 1.

Ovim Pravilnikom propisuje se ustroj i način vođenja Imenika zadrugara.

Članak 2.

Imenik zadrugara dužne su voditi sve zadruge bez obzira na djelatnost koju obavljaju.

Imenik zadrugara se ustrojava prema datumu nastanka zadružnog odnosa.

Članak 3.

Imenik zadrugara sastoji se iz evidencijskog lista (Obrazac – ELZ) i zbirke dokumenata koja sadrži registarske uloške zadrugara.

Članak 4.

Evidencijski list zadrugara sadržava aktualne podatke, bitne za status zadrugara, a vodi se u izvorniku na papiru, i u pravilu na elektronskom mediju.

Članak 5.

U registarski uložak zadrugara ulažu se: odluka o statusu zadrugara, kopija domovnice, odnosno izvod iz registracije i trgovačkog suda za pravne osobe, dokaz o uplati uloga, dokaz o isplati dobiti za svaku godinu, dokaz o sudjelovanju u povećavanju imovine zadruge, dokaz o sudjelovanju u namiri gubitka, dokaz o isplati dogovorenog iznosa u slučaju prestanka članstva, dokaz o činjenicama odlučnim za promjenu statusa zadrugara, te druge dokaze i sporazume bitne za utvrđivanje zadružnog statusa i međusobnih odnosa zadrugara.

Članak 6.

Svi dokumenti koji se uvezuju u registarski uložak zadrugara moraju biti potpisani od strane ovlaštene osobe i ulažu se prema vremenu nastanka.

Na unutrašnjim stranicama registarskog uloška osoba ovlaštena za unos upisuje redni broj, datum, kratki sadržaj svakog uloženog dokumenta, te potpisuje izvršeni upis.

Članak 7.

Uprava zadruge dužna je osigurati čuvanje i arhiviranje Imenika zadrugara trajno i na siguran način.

Za vjerodostojnost upisa u Imenik zadrugara odgovorna je uprava zadruge.

Imenik zadrugara je dokument koji se može dati na uvid samo zadrugarima i tijelima zadruge, te na zahtjev suda ili drugih zakonom ovlaštenih institucija.

Članak 8.

Sadržaj i oblik evidencijskog lista zadrugara koji su se udružili radi ostvarivanja gospodarskih interesa propisan je obrascem ELZ koji je tiskan uz ovaj Pravilnik i čini njegov sastavni dio.

Članak 9.

Danom stupanja na snagu ovog Pravilnika prestaje važiti Pravilnik o ustroju i načinu vođenja imenika zadrugara ("Narodne novine", br. 59/95).

Članak 10.

Zadruge i zadružni savezi dužni su ustrojiti Imenik zadrugara u roku od tri mjeseca računajući od dana stupanja na snagu ovog Pravilnika.

Članak 11.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

7. PRIMJER POSLOVNOG PLANA MARKETINŠKE ZADRUGE

1. OPĆI PODACI O ZADRUZI:

Marketinšku zadrugu, zbog nemogućnosti samostalne prodaje cjelokupne proizvodnje, osnovalo je pet proizvođača povrća. Ukupno raspolažu sa 20 ha obradivog zemljišta, od kojeg je dio pod plastenicima. Proizvode salatu, rani kupus, rajčicu i papriku.

Proizvodnja članova zadruge:

Proizvođač	Salata	Rani kupus	Rajčica	Paprika	Ukupno
1	3 ha	1 ha	1 ha		5 ha
2	4 ha				4 ha
3		2 ha		3 ha	5 ha
4			3 ha		3 ha
5				3 ha	3 ha
Ukupno	7 ha	3 ha	4 ha	6 ha	20 ha

Prinosi koje postižu po 1 ha jesu:

- salata 35 t
- rani kupus 30 t
- rajčica 60 t
- paprika 25 t

Svi su članovi zadruge proizvođači s dugogodišnjim iskustvom i proizvode povrće odgovarajuće i ujednačene kvalitete.

Osnovna aktivnost zadruge jest prodaja povrća. U zadrugi je zaposlen manager - upravitelj, odgovoran za pronalaženje kupaca i ugovaranje proizvodnje. Mjesečna bruto plaća upravitelja je 6.000 kn.

Zadrugari su unajmili prostor u kojem je ured za upravitelja te prostor za pakiranje povrća u odgovarajuću ambalažu (sanduci, vreće). Zaposlena su dva sezonska radnika zadužena za pakiranje.

Zadrugari posjeduju potrebna prijevozna sredstva kojima dostavljaju povrće u prostor zadruge. Zadruga je novoosnovana i upravitelj zadruge

uspio je s regionalnim lancem supermarketa ugovoriti prodaju 50 % godišnje proizvodnje svakog člana zadruge. Drugih 50 % zadrugari prodaju na svojim štandovima na tržnici i otprije poznatim kupcima.

Međusobnim dogovorom, u skladu s vrstom proizvodnje i kupcima mimo zadruge, zadrugari su napravili plan proizvodnje za prodaju putem zadruge:

Proizvođač	Salata		Rani kupus		Rajčica		Paprika	
	ha	kg	ha	kg	ha	kg	ha	kg
1	3	52.500	1	15.000	1	30.000		
2	4	70.000						
3			2	30.000			3	37.500
4					3	90.000		
5							3	37.500
Ukupno	7	122.500	3	45.000	4	120.000	6	75.000

U skladu s ugovorenim količinama i cijenama te planiranim troškovima rada zadruge (najam prostora, plaće zaposlenika, materijal i ostalo), upravitelj zadruge složio je sljedeći plan poslovanja zadruge:

1. Troškovi materijala i rada po pojedinim vrstama povrća, u kn/kg:

Vrsta	Salata	Kupus	Rajčica	Paprika	Ukupno
Ambalaža	0,63	0,05	0,40	0,40	156.812,50
Etiketa	0,02	0,01	0,02	0,02	6.800,00
Pakiranje	0,07	0,02	0,07	0,04	20.301,96
Dostava	0,10	0,04	0,10	0,06	31.016,89
Ukupno	0,81	0,12	0,59	0,52	214.931,35

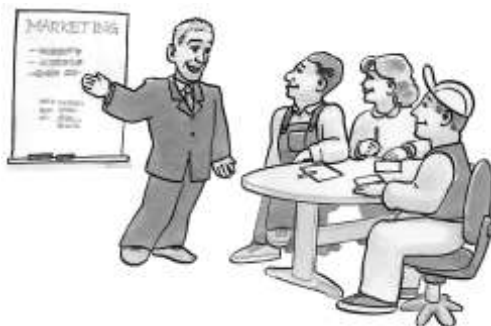
* troškovi dostave i pakiranja uključuju troškove plaća za radnike, vozača i goriva, preračunate na trošak po 1 kg

* salata se pakira u drvene sanduke (8 kg/sanduku), kupus u polipropilenske vreće (20 kg/vreći), rajčica i paprika u plastične sanduke (10 odnosno 8 kg/sanduku)

2. Općeniti troškovi rada zadruge:

Troškovi zadruge	
Najam prostora	25.000,00
Troškovi reklame	25.000,00
El. energija i voda	10.000,00
Plaća upravitelja	72.000,00
Knjigovodstveni servis	5.000,00
Ostali troškovi	10.000,00
Ukupno	147.000,00
Ukupno kn/kg	0,41

3. Ukupni trošak rada zadruge:

salata = 1,22 kn/kg, rani kupus = 0,53 kn/kg,
 rajčica = 0,99 kn/kg, paprika = 0,93 kn/kg.

4. Plan prihoda i rashoda zadruge:

Prihodi	Količina/kg	Cijena/kg	Ukupno
Salata	122.500,00	4,50	551.250,00
Rani kupus	45.000,00	2,00	90.000,00
Rajčica	120.000,00	3,00	360.000,00
Paprika	75.000,00	5,20	390.000,00
Ukupno	362.500,00		1.391.250,00
Troškovi zadruge			
Najam prostora			25.000,00
Računi (telefon, el. energija)			10.000,00
Ambalaža (vreće, sanduci)			156.812,50
Etikete za proizvode			6.800,00
Pakiranje			20.301,96
Dostava			31.016,89
Troškovi reklame			25.000,00
Knjigovodstveni servis			5.000,00
Plaća upravitelju			72.000,00
Ostalo			10.000,00
Ukupno			361.931,35
Dobit			1.029.318,65

Ugovorena cijena po kilogramu umanjena je za planirani trošak rada zadruge po kilogramu povrća i izračunata je dobit po pojedinom proizvođaču:

	Trošak po 1 kg	Cijena umanjena za troškove zadruge	Dobit
Salata	1,22	3,28	401.779,62
Rani kupus	0,53	1,47	66.247,92
Rajčica	0,99	2,01	240.995,75
Paprika	0,93	4,27	320.295,35
Ukupno			1.029.318,65

Na temelju planirane količine i vrste proizvoda koju će svaki zadrugar prodati putem zadruge, izračunata je dobit svakog člana zadruge:

Proizvođač	Salata			Rani kupus			Rajčica			Paprika			Ukupno
	kg	kn/kg	ukupno	kg	kn/kg	ukupno	kg	kn/kg	ukupno	kg	kn/kg	ukupno	
1	52.500	3,28	172.191,27	15.000	1,47	22.082,64	30.000	2,01	60.248,94				254.522,84
2	70.000	3,28	229.588,36										229.588,36
3				30.000	1,47	44.165,28				37.500	4,27	160.147,68	204.312,96
4							90.000	2,01	180.746,81				180.746,81
5										37.500	4,27	160.147,68	160.147,68
Ukupno	122.500		401.779,62	45.000		66.247,92	120.000		240.995,75	75.000		320.295,35	1.029.318,65

Statutom zadruge određeno je da svaki zadrugar od svoje dobiti izdvaja 5 % za povećanje neto kapitala zadruge i za buduća ulaganja u proširenje poslovanja odnosno investicije (npr. nabavu potrebne opreme za sortiranje):

Proizvođač	Dobit	Postotak izdvajanja	Za fond zadruge	Čista dobit
1	254.522,84	0,05	12.726,14	241.796,70
2	229.588,36	0,05	11.479,42	218.108,94
3	204.312,96	0,05	10.215,65	194.097,31
4	180.746,81	0,05	9.037,34	171.709,47
5	160.147,68	0,05	8.007,38	152.140,29
Ukupno	1.029.318,65		51.465,93	977.852,71

Statutom zadruge određeno je da se od ukupnih izdvajanja za fond zadruge, čiji je planirani iznos 51.465,93 kn, 30 % uloži u povećanje neto kapitala, a 70 % u investicije. Budući da je svaki od članova uložio 5 000 kn osnivačkog uloga, planirana ukupna vrijednost zadruge na kraju prve godine poslovanja iznosi:

Osnivački ulozi	Fond	Za povećanje neto kapitala	Neto kapital	Za investicije
25.000,00	51.465,93	15.439,78	40.439,78	36.026,15

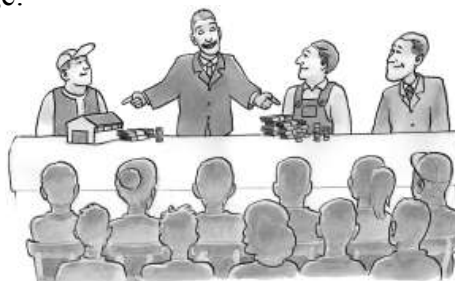
* Neto kapital = osnivački ulozi + 30% od sredstava u fondu (40.439,78 kn)

* Za investicije=70 % od sredstava u fondu (36.026,15 kn)

Udio ukupnih troškova rada zadruge u ukupnom prihodu zadruge iznosi 26 %, od čega 15 % čine specifični troškovi (ambalaža, pakiranje, dostava), a 11 % opći troškovi zadruge (najam prostora, voda, električna energija i dr.).

Ukupno godišnje poslovanje zadruge:

Ukupni prihodi	1.391.250,00
Ukupni troškovi	361.931,35
Isplata zadrugarima	977.852,71
Povećanje neto-kapitala	15.439,78
Investicijski fond	36.026,15
Profit	0,00

PREPORUKE ZA IZRADU POSLOVNOG PLANA ZADRUGE:

1. Napraviti što je mogući detaljniji plan (na mjesečnoj, čak i tjednoj bazi) proizvodnje svih članova zadruge: vrsta i količina proizvoda (voće, povrće) koju zadrugari mogu proizvesti i dostavljati u zadrugu.

Upravitelj zadruge mora znati kada i koju količinu određene vrste proizvoda može ponuditi i na temelju čega može pregovarati s potencijalnim kupcem!

2. Napraviti detaljnu specifikaciju troškova zadruge: ako zadruga nudi uslugu pakiranja, sortiranja ili dostave, mora se točno definirati iznos pojedinih troškova za svaku vrstu proizvoda u kn/kg (kao što su

ambalaža ili rad). Opći troškovi rada zadruge (najam prostora, komunalije, administrativni troškovi i dr.) mogu se također izraziti u kn/kg proizvoda ili u određenom postotku od ugovorene cijene proizvoda, ovisno o međusobnom dogovoru zadrugara.

Svaki zadrugar mora točno znati koje usluge i koliko plaća zadruzi te kako će troškovi rada zadruge utjecati na cijenu koju će ostvariti za svoje proizvode koje prodaje putem zadruge!

3. Ako se planira proširenje poslovanja zadruge ili ulaganje u opremu i objekte moraju se točno definirati izdvajanja svakog zadrugara u za to namijenjen "fond" (na temelju sudjelovanja svakog zadrugara u prometu zadruge i ostvarenoj dobiti, u obliku postotka od ostvarene dobiti ili drukčije, ovisno o međusobnom dogovoru zadrugara).

Svaki zadrugar mora točno znati na koji će način takva sredstva biti uložena i koje će koristiti svaki od njih time ostvariti!

ŠTO MORA SADRŽAVATI POSLOVNI PLAN?

1. Opis poslovne ideje
2. Izvori financiranja i proračun poslovanja
3. Vlasnički odnosi osnivača (zadruge, poduzeća)
4. Opis ciljeva i načina organizacije poslovanja
5. Opis krajnjih proizvoda
6. Dobavljači sirovine za proizvodnju
7. Dobavljači ostalih materijala i usluga
8. Kupci proizvoda
9. Konkurencija (prednost vlastitih proizvoda u odnosu na ponudu konkurencije)
10. Tržišni potencijali
11. Marketinška strategija
12. Početak poslovanja (vremenski raspored aktivnosti)

8. PRAVILA ZADRUGE "GOSPODARSKO DRUŠTVO KAO ZADRUGA U PODGAJCIMA PODRAVSKIM", 1912. GODINE

Pravila

Gospodarskog društva kao zadruge u *Podgajcima podravskim*

§ 1. Ime, trajanje, sjedište, područje, potpisivanje tvrtke, oglašivanje.

Na osnovu ograničene odgovornosti, a na neodređeno vrijeme osniva se zadruga pod naslovom:

*Gospodarsko društvo kao zadruga u *Podgajcima podravskim*, sa sjedištem u *Podgajcima podravskim* koja djeluje u području *Podgajci podravski i Bročkinai*.

Tvrtku potpisuju koja god dvojica između ovlaštenih na to po glavnoj skupštini članova upravnog odbora, stavljajući potpise pod napisanu, natiskanu ili štampanu udarenu tvrtku društva.

Objave društva izlažu se u društvenom stanu na svadnji uvid, a mogu se uz to obnarodovati i na način, koji je u mjestu uobičajen.

§ 2. Zadatak.

Zadatak je gospodarskog društva kao zadruge, da u svojem području unapređuje cjelokupno gospodarstvo i svaku gospodarstvenu granu naposeb naročito, da na temelju uzajamnosti unapređuju privredu i gospodarjenje svojih članova, te vjeresiju i štetnju.

§ 3. Djelokrug.

Gospodarsko društvo kao zadruga dakle naročito:

1. drži u gospodarskim pitanjima javne skupštine i sastanke, te podnaša u tom pravcu svoje prijedloge osobito hr. slav. gospodarskom društvu kao središnjoj zadrugi u Osijeku;

2. podupire svim silama rad, što ga provodi hr. slav. gospodarsko društvo kao središnja zadruga u Osijeku na polju gospodarstvene poduke, te ovakovu poduku i sama izdašno promiče usmenim uputama, predavanjima, pokusima, uredjenjem gajilišta, pokušajima i uzornih gospodarstva, sabiranjem plodina, orudja itd.;

3. priređuje izložbe i sajmove stoke, gospodarskih proizvoda i potrepština, te nagradjuje i odlikuje radi zaslug u gospodarstvu pojedine svoje članove i druge osobe;

4. nabavlja ili posređuje svojim članovima putem ili sporazumno sa hr. slav. gospodarskim društvom kao središnjom zadrugom u Osijeku razne gospodarske potrepštine uz povoljne uvjete, i to uz gotov novac ili na otplatu, u koju svrhu može dozvolom središnje zadruge preuzeti i zastupstva (agenture);

5. prodaje i unovčuje ili posređuje, bud preko hr. slav. gospodarskog društva kao središnje zadruge

u Osijeku, bud izravno u sporazumku s istom, prodaju raznih gospodarskih proizvoda, blaga, namještaja itd. svojih članova, naposeb za potrebu crara i javnih zavoda, u koju svrhu može urediti i skladišta, prodavaone itd.;

6. promiče svakim zgodnim načinom za svoje članove ne samo nabavu potrepština i unovčenje proizvoda nego i uredjenje vjeresije i osiguranja, namaknuće zakupa, gospodarskoga rada i službe, a naročito bud prvotnu bud drugotnu gospodarsku proizvodnju, eventualno udruženjem članova u vlastitom djelokrugu društva;

7. osniva između svojih članova ili u savezu sa bližnjim gospodarskim društvima kao zadrugama do potrebe zadruge posebnih interesanata za proizvodnju, nabavu ili unovčenje gospodarskih potrepština, poimence zadruge marvogojstvene, mliječarske, vinogradarske, vinarske, voćarske, skladišne, za prerađbu sirovina, zajedničko obdjelavanje zemlje ili upotrebu strojeva, kao i zadruge osiguravajuće itd., u koliko se takova svrha ne može postići u vlastitom djelokrugu prema 1. 6.;

8. podupire u svakom pravcu rad hr. slav. gospodarskog društva kao središnje zadruge u Osijeku, izvodeći zaključke i odluke središnje zadruge radi promicanja zemaljske kulture i društvenih svrha, te mu podnaša sve zahtjevane gospodarske i poslovne podatke i izvještaje, naročito važnije svoje zaključke i bez poziva središnje zadruge.

§ 4. Članovi.

Članom gospodarskog društva kao zadruge može biti svaka fizička ili moralna osoba, koja se može ugovorno obvezati.

§ 5. Dužnosti članova.

Svaki član dužan je:

1. upisati i kroz 10 godina na jednake obroke (t. j. po 1 K na godinu) isplatiti barem jedan udio od 10 K, a ako vjeresija, koju traži od društva, doseže 20 K, barem dva isto takova udjela, i za svakih daljnjih 200 K vjeresije po jedan novi udjelak. Traži li član vjeresiju ili predujam na robu, dužan je propisane udjele odmah u cijelosti isplatiti;

2. jamčiti za obveze gospodarskog društva kao zadruge sa deseterostrukim iznosom upisanih u društvu udjela, no tako da dužnost obveze te nastaje istom onda, ako se obveza društva ne bi mogle podmiriti iz tražbina njegovih, zatim pričinjene zaklade, osjale imovine i konačno iz udjela članova;

3. doprinostiti u društvenu blagajnu godišnji prinos od najmanje 2 K, od kojih je gospodarsko društvo kao zadruga dužna barem 1 krunu godišnje

od svakoga člana uplatiti hrv. slav. gospodarskom društvu kao središnjoj zadrugi u Osijeku. Visinu godišnjeg doprinosa pojedinih članova opredjeljuje prema vrsti edicija, koje za to dotični članovi imaju pravo besplatno primiti, ili također prema drugom kojem gledištu, glavna skupština društva, visinu pak društvenog doprinosa za središnju zadrugu isto tako glavna skupština hrv. slav. gospodarskog društva kao središnje zadruge u Osijeku;

4. držati se tačno društvenih pravila te promicati i čuvati u svakom pogledu interese gospodarskog društva kao zadruge, kao i interese središnje zadruge;

5. izdati pismenu pristupnicu u društvo uz izjavu, da se podvrgava ovim pravilima, naročito ustanovama o jamstvu.

§ 6. Prava članova.

Članovi imaju pravo:

1. učestvovati na glavnim skupštinama i istim društvenim sastancima te sudjelovati kod zaključaka i izbora u društvu;

2. sudjelovati kao društveni izaslanici također kod glavnih skupština sastanaka, zaključaka i izbora hrv. slav. gospodarskog društva kao središnje zadruge u Osijeku;

3. dati se birati u društvene odbore kao i odbore hrv. slav. gospodarskoga društva kao središnje zadruge u Osijeku;

4. primiti od središnje zadruge besplatno barem jedno zadrugno glasilo, po mogućnosti i ostale edicije, kako to odredi glavna skupština središnje zadruge (§ 5, t. 3.);

5. imati prednost, kad se daje u hranu zemaljska stoka, ili dijele među narod preko hrv. slav. gospodarskog društva kao središnje zadruge u Osijeku, zemaljskom ili drugom kojom potporom nabavljena ratla, strojevi, sjemenje i sl.;

6. koristiti se prema odluci društvene uprave cjelokupnim djelovanjem društva odnosno središnje zadruge, koje ova sebi postavljaju zadatkom (§§ 2, i 3.)

§ 7. Prestanak članstva.

Članstvo prestaje:

1. istupom na koncu godine, najavljenim barem 3 mjeseca prije svršetka poslovne godine, koji vrijedi istom onda, ako se ujedno navršava barem dvogodišnje članstvo dotičnoga;

2. smrću;

3. isključenjem, ako član radi protiv interesa društva, ako izgubi vjeresjaku sposobnost, te ako tvrdokorno ne udovoljuje članskim dužnostima.

§ 8. Dugovina istupajućih članova.

Istupajući članovi dužni su podmiriti posvema sve svoje dugovine naprama društvu prije istupa, te je ova ovlaštena pridržati sebi u protivnom slučaju do svojeg namirenja udjele i ine tražbine takovih članova.

§ 9. Prenos članstva i udjela.

Prenos članstva i udjela sa jedne osobe na drugu, poimeće se umlog člana na baštinika, zbiva se samo privolom upravnog odbora društva.

§ 10. Udjeli članova, pričuvna zaklada

Udjeli (§ 5. toč. I.) jesu svojina članova, no ne mogu ih ovi za vrijeme trajanja članstva niti na druge prenesti, niti ih mogu privatni vjerovnici članova uzeti pod ovru.

Udjeli se ne ukamačuju, niti se od njih mogu dijeliti dividende, a vraćaju se izalim članovima prema ustanovama zakona bez svakoga odbitka.

Sav čisti godišnji suvišak teče u pričuvnu zakladu, koja se može uložiti ili koristonano upotrijebiti također u poslove prema ovim pravilima. Ona služi za pokriće eventualnih poslovnih šteta.

Pričuvna zaklada kao ni ina društvena imovina ne može se među članove ni za vrijeme društvenog opstanka dijeliti, niti imaju na nju izšli članovi ikakvih prava.

§ 11. Organi uprave.

Organi društvene uprave jesu:

1. glavna skupština;
2. upravni odbor (ravateljstvo);
3. nadzorno vijeće.

§ 12. Glavna skupština.

Redovitu glavnu skupštinu saziva upravni odbor društva do konca mjeseca travnja svake godine.

Izvanrednu glavnu skupštinu može svagda sazivati upravni odbor; a dužan je to učiniti u roku od osam dana na zahtjev nadzornog vijeća ili članova predstavljajućih najmanje jednu desetinu ukupnog iznosa udjela, koji su dužni povod saziva naročito obrazložiti.

Poziv na skupštinu, koji mora sadržavati pobliže vrijeme i mjesto skupštine te predmete vijećanja, valja oglasiti barem osam dana, a kad se radi o promjeni pravila, prestanku ili fuziji društva, četiri tjedna prije skupštine.

§ 13. Pravo glasanja na skupštini.

Glasovati na glavnim skupštinama može svaki član samo osobno, te mu pripada onoliko glasova, koliko ima udjela, no ne više od deset.

§ 14. Zaključci skupština.

Valjane zaključke može stvarati glavna skupština, ako je osobno prisutna barem jedna četvrtina od svih glasova. O prijedlogu za promjenu pravila može zaključivati, ako je prisutna jedna četvrtina, o prijedlogu pak o glade prestanka ili fuzije društva, ako su prisutne dvije trećine svih glasova.

Zaključci se stvaraju usmenim glasanjem, te još ustajanjem ili dizaranjem ruke, no može se glasovati i poimeće, ako to zahtijeva trećina prisutnih članova, ili sa glasovnicama, ako to zaključci skupština.

Odlučuje vazda apsolutna većina prisutnih glasava, a ako se glasovi podijele jednako, smatra se prijedlog otklonjenim.

§ 15. Odlaganje glavne skupštine.

Ako na glavnoj skupštini nije zastupan dovoljan broj članova, odlaze se skupština nadalje na 14 dana, kada valjano zaključuje onoliko članova, koliko ih

god na skupštinu dodje. I takovu skupštinu valja 8 dana prije oglašiti.

§ 16. Djelokrug glavne skupštine.

U djelokrug glavne skupštine spada naročito:
1. savoriti zaključak, da gospodarsko društvo kao zadruga pristupa kao član hrv. slav. gospodarskom društvu kao središnjoj zadrugi u Osijeku, te u kolikom opsegu kao član preuzima jamstvo za obveze iste središnje zadruge;

2. birati članove upravnog odbora, među njima predsjednika, potpredsjednika i blagajnika, a do potrebe i tajnika; nadalje članove nadzornog vijeća, među ovima također predjednika;

3. odlučiti o odobrenju zaključnih računa i podjeljenju razrješnja upravnom i nadzornom odboru;

4. opredjeljivati visinu godišnjeg doprinosa članova prema vrsti pripadajućih im društvenih udjela ili prema drugim gledištima (§ 5. t. 3.);

5. odlučivati o prijedlozima pojedinih članova, koji se imaju, ako smjeraju za promjenom pravila, prestankom ili fuzijom društva ili pak znatnijim njegovim opterećenjem, podnijeti upravnom odboru barem 4 tjedna prije skupštine;

6. birati jednoga društvenog izaslanika, koji će na glavnim skupštinama hrv. slav. gospodarskog društva kao središnje zadruge u Osijeku zastupati društvo do sljedeće glavne skupštine, i sudjelovati tamo u ime ove sa svim glasovima pripadajućim gospodarskom društvu kao zadrugi;

7. zaključivati, koj se prijedlozi imaju podnijeti na glavnoj skupštini središnje zadruge;

8. određivati svake godine nagradu ili plaću blagajniku, dopodice i tajniku društva;

9. odlučivati o promjeni pravila i tumačiti postojeća;

10. odlučivati o fuziji ili prestanku društva, te o upotrebi društvene imovine za slučaj prestanka (§ 14. al. 1 i 2.), kao i postavljati likvidatore.

§ 17. Zapisnik o skupštini.

Zapisnik o skupštini vodi perovodja, koga imenuje predjedatelj skupštine, a potpisuje ga predjedatelj, perovodja i dva prisutna člana, koje izabere skupština. Tim potpisima zapisnik je ovjeren.

§ 18. Upravni odbor (ravnateljstvo).

Upravni je odbor izvršni organ društva, koji ga zastupa i upravlja svim njegovim poslovima, koliko ne pripadaju glavnoj skupštini ili nadzornom vijeću.

Upravni odbor sastoji od članova, od kojih je jedan predjednik, jedan potpredjednik za zamjenjivanje predjednika, ako je ovaj zaprijeđen, zatim jedan blagajnik, a prema potrebi jedan i tajnik. Upravni odbor bira glavna skupština, prvi put na jednu, a zatim vazda na tri godine. Dotadašnji odbornici mogu ponovno biti izabrani.

U slučaju, da odbornik prestane biti takovim, bira sljedeća skupština na njegovo mjesto drugoga. Zahteva na odborničtvu postaje istom onda valjanom, kad je glavna skupština primila do znanja.

§ 19. Sjednice upravnog odbora.

Predjednik društva saziva barem jednomput u mjesec sjednicu upravnog odbora, a dužan je isto

i onda učiniti, ako to pismeno zatraže barem dva odbornika ili tajnik

Odbor može zaključivati, ako je na sjednici prisutno barem odbornika. Zaključuje se apsolutnom većinom prisutnih glasova, a ako su glasovi jednako podijeljeni odlučuje predjedatelj.

Zaključke upravnog odbora upisuje po predjedatelju imenovani perovodja u zapisnik, koji potpisuju svi prisutni

§ 20. Djelokrug predjednika, blagajnika i tajnika.

Predjednik odnosno potpredjednik zastupa u prvom redu društvo pred oblastima i trećim osobama, predjeda sjednicama upravnog odbora i glavnim skupštinama te vodi poslove društva.

Ako je društvo biralo tajnika, to ovaj izvršava zaključke ravnateljstva i vodi dopisivanje. Ako ne ima tajnika, to i ove poslove obavlja blagajnik, koji inače vodi društvenu blagajnu i blagajničke knjige, kao i sve računske poslove te sastavlja svake godine najkašnje do konca ožujka zaključne račune, svaku ispravu, kojom se potvrđuje primitak novca, moraju potpisati jedan član upravnog odbora i blagajnik ili dva člana upravnog odbora uopće.

§ 21. Djelokrug upravnog odbora.

Upravni odbor naročito:

1. izdaje u ime gospodarskog društva kao zadruge po dvojici svojih članova očitovanje, kojim društvo pristupa kao član k hrv. slav. gospodarskom društvu kao središnjoj zadrugi u Osijeku, te kojim se prema zaključku glavne skupštine (§ 16. al. 1.) ustanovljuje opseg odgovornosti ovog društva za obveze iste središnje zadruge;

2. upravlja i nadzire prema svojem najboljem mišljenju, a ukoliko takovi budu postojali, prema propisima i pravilnicima hrv. slav. gospodarskog društva kao središnje zadruge u Osijeku, poslovanje društva, te izvršuje zaključke glavnih skupština, držeći se ustanova zakona i ovih pravila;

3. odlučuje o primanju i isključivanju društvenih članova (§ 7. t. 3.), pazeci, da samo poštenu ljudi budu članovima;

4. odlučuje pod zakonskom odgovornošću prisutnih o dozvoljavanju vjeranje pojedinim članovima i načinu podijeljivanja iste;

5. pazi, da članovi ne ulaze u obveze preko svoje snage i vlastite gospodarske potrebe;

6. nadzire vođenje knjiga i blagajnu;

7. ispituje prije izloženja godišnje zaključne račune te izvještaj o radu za glavnu skupštinu;

8. stara se za to, da se uredno plaćaju društvene obveze;

9. vodi brigu, da se raspoloživa gotovina društva plodonosno uloži;

10. prijavlja koncem svake četvrti godine sudu sve pristupivše i istupivše članove te broj otkazanih poslovnih udjela, a osim toga mjeseca siječnja svake godine predlaže uz iskaz poslovnih udjela imenik članova, sastavljen po abecednom redu;

11. opredjeljuje, koje će grane poslovanja između onih u § 3 naznačenih društvo otpočeti;

12. sklapa u ime društva sa inim osobama

razne pogodbe, namještajući do potrebe također društveno službeno osoblje.

§ 22. Posebni odbori.

Za naročiti djelokrug rada u društvu ili za provedbu stanovitog posla može društvena glavna skupština ili upravni odbor izabrati između društvenih članova ili iz svoje sredine posebne odbore.

§ 23. Nadzorno vijeće.

Nadzorno vijeće sastoji se od *3/4* člana, koje bira glavna skupština prvi put na jednu, a zatim svagda na 3 godine. Članovi nadzornog odbora mogu biti i ponovno birani.

Sjednice nadzornog vijeća saziva i predsjedava im po glavnoj skupštini izabrani predsjednik ili po nadzornom vijeću mu imenovani zamjenik, a dužan je sazivati sjednicu i na zahtjev samo jednoga člana nadzornog odbora.

Sjednica je valjana, ako su prisutna barem dva odbornika, koji zaključuju jednoglasno. Inače odlučuje većina glasova, u slučaju jednake podjele glas predsjedatelja.

Zapisnik vodi jedan član nadzornog vijeća, a potpisuju ga svi prisutni.

§ 24. Djelokrug nadzornog vijeća.

Nadzorni odbor dužan je naročito:

1. paziti, da uprava i rad društva odgovara pravilima i da se vrše zaključci glavnih skupština;
2. pregledati najmanje svake četvrti godine, i inače kadgod, blagajnu, knjige, spise i sve poslovanje društva;

3. pregledati svake godine najmanje 8 dana prije redovite glavne skupštine zaključne račune, te podnijeti o tom izvješće istoj;

4. zahtijevati saziv izvanredne glavne skupštine (§ 12. al. 2.), ako u društvu opazi bud poslovanje opredno zakonu ili pravilima, bud propuste ili zlorabe štetne po interese društva.

§ 25. Služba upravnog i nadzornog odbora.

Članovi upravnog i nadzornog odbora, izuzevši blagajnika, dogodice i tajnika, ne primaju za rad svoj kao odbornici nikakove nagrade, već mogu tražiti samo naknadu u društvenom poslu prouzročeni im troškova.

Blagajniku, dogodice i tajniku, dopituje svake godine glavna skupština društva (§ 16. t. 8.) prema

imovinskoj snazi društva i objamu društvenog poslovanja, ako je moguće, primjerenu nagradu.

§ 26. Revizije.

Gospodarsko društvo kao zadruga dužno je u svako se doba bezuvjetno podržati reviziji izaslanika hrv. slav. gospodarskog društva kao središnje zadruge u Osijeku prema bližim ustanovama pravilnika izdanog o tom po središnjoj zadrugi. U tu svrhu dužno je društvo staviti revizoru odmah na raspolaganje sve potrebne podatke, knjige, spise i blagsjnu.

§ 27. Zaključni računi.

Poslovna godina svršava se svakog 31. prosinca u godini.

Sa tim danom ima se prigodom sastavljanja inventara društvenih aktiva i pasiva složiti bilanca po ovim nadelima:

1. imovina stavlja se u onoj vrijednosti, što je ima na dan inventarisanja;
2. udjeli članova unose se u pasiva;
3. sumnjiva potraživanja unose se u vjerojatnoj vrijednosti, a propala se otpisuju;
4. višak ili manjak između aktiva i pasiva valja na koncu bilance posebno istaći.

Uz bilancu ima se iznijeti ukupni broj članova sa iskazom postojećih, pristupivih i istupivih članova u dotičnoj godini, kao i broj upisanih, otkazanih i povraćenih poslovnih udjela.

§ 28. Pregled i objava bilance.

Ispitavši zaključne račune (bilancu), predaje ih upravni odbor nadzornom odboru na pregled, tako da ih upravni odbor uzimogne barem 8 dana prije glavne skupštine izložiti svakomu na uvid.

§ 29. Prestanak gospodarskog društva kao zadruge.

O prestanku gospodarskog društva kao zadruge i o upotrebi društvene imovine za slučaj prestanka zaključuje glavna skupština, ako su na njoj prisutne barem dvije trećine svih glasova u društvu.

Ako se odlučuje o prestanku društva, a izjavi se na skupštini barem deset društvenih članova, da žele društvo i dalje uzdržavati, ne može se donijeti zaključak o prestanku društva, koje će uslijed toga i dalje postojati. Ostalim članovima pristoji samo pravo, istupiti iz društva, no nemaju tada u njem niti na njegovu imovinu nikakva daljnega prava (§ 10. al. 4.).

Podgajicama potp. dne 26. srpnja 1912.

Ova su pravila prihvaćena na osnovnoj glavnoj skupštini održavanoj dne *26. srpnja* 1912.

Predsjedatelj:

Žoso K. Križević

Parovod a:

Stjepan Čević

Ovrhovitelj:

Ujuro Lukacević

Favadak Podgajci podr.

o nabavjenim gospodarskim potrebštinama dne 31. prosinca 1912.

1.	Slugova 26% BK	km.	3	2.	124 30 ✓
2.	Šekingja	kg	400	"	58 -
3.	Kosa	km.	21.	"	34 - ✓
4.	Ljiljica	"	1	"	358 90
5.	Mukunens tunilo	"	1	"	46 - ✓
6.	Opno recalo	"	1	"	26 78 ✓
7.	Šećer (65 glava)	kg	360 20	"	355 57 ✓
8.	Pali (u kamenu)	neć kg	100 -	"	26 - ✓
9.	" sitna	kg	700 -	"	189 - ✓
10.	Čakizj	L	5188, 50	"	3631 95 ✓
11.	Čeholej	"	325 -	"	104 -
12.	Kolomac	kg	400 -	"	83 60 ✓
13.	Čeholej	kg	170	"	<u>65 45</u>
				72	<u>5110 45</u>
	Prodano za			72	4997 -
	Prostorno članovima (3%ka) za			"	420
	" centrali (3%ka) za			"	390
	ostalo na računi za			"	<u>7105 25</u>
				72	<u>5110 45</u>

U Podgajcima podr., dne 31. prosinca 1912.

Upravni odbor:

Jozo Kiteković
 Gjurjo Petrović

H: Čičić
 Stjepan i. Kovačević

Kudkorna odbor:

Stjepan Petrović
 Gjurjo Lukacević
 Mat. Kovačević

124 30
 26 78
 46 -

Gubitak	gospodarnog društva kao zadruge u Zagrebu post. 31. prosinca 1912.	Dobitak
1)	Upravni troškovi na: gradnji zgrada, i klag. mba, poslovanju, knjig. skrbima i s. d.	7. 185 -
2)	Pisni izvješaji: Društ. troškovi uprave robe i. s. d.	, 129 69
3)	1899, stavak 85	, 8 01
4)	Vpis od nastanka	
5)	Čisti godišnji višak	
	R. 469 22	R. 469 22

Poljoprivred. Zadr. Slatković

U Zagrebu, podvratnik, dan 31. prosinca 1912.
Upravni odbor:
Gyza Szanyi H. Brijuni

Poljoprivred. Zadr. Slatković (nastavak)
H. Brijuni

Spisak i sa svim prilikama:
Statistički odjel, i
Stat. Kazice (Slatković) Gyza Szanyi

ADRESE ZA KONTAKTE I INFORMACIJE

Hrvatski zavod za poljoprivrednu savjetodavnu službu

MARINA MIKŠIĆ, dipl. inž., pomoćnik ravnatelja

Andrije Kačića Miošića 9/III, 10 000 ZAGREB

Tel: 01/ 4882 - 703, *Fax:* 01/4882-701, *Mob:* 098/ 914 - 1997

E-mail: marina.miksic@hzpss.hr

Hrvatski zavod za poljoprivrednu savjetodavnu službu

TATJANA BORBAŠ, dipl. inž., stručni suradnik

Andrije Kačića Miošića 9/III, 10 000 ZAGREB

Tel: 01/ 4882 – 710, *Fax:* 01/4882 - 701

E-mail: tatjana.borbas@hzpss.hr

